

A Győri Ítéltábla a Dr. Varga Tamás Ügyvédi Iroda valamint a Giró Szász és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Sár és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r., II.r. alperesek** ellen szerzői jog megsértése és kártérítés megfizetése iránti perében a Szombathelyi Törvényszék 2015. április 15. napján kelt 17.P.20.561/2012/119/II. számú ítélete ellen a felperes részéről 120. és 121. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az alpereseknek személyenként 15 napon belül 190.500 (Egyszázkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes megfizetni az állam javára az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 1.200.000 (Egymillió-kettőszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az eljárás alapjául szolgáló releváns tényállás szerint a felperes a szerzője az „X” címmel elsőként 1991-ben megjelent - az általános iskola második osztályos tanulói számára készült - tankönyvnek. E tankönyv az I.r. alperes jogelődje az "A" Kft. (továbbiakban I.r. alperes) kiadásában jelent meg, majd 2000-ig (10. kiadás) folyamatos fejlesztés, javítás mellett évente ismételt jelleggel kiadta azt az I.r. alperes. E mű 1991. és 2000. között nagy népszerűségnek örvendett, az évek során több százezer példány fogyott belőle. **(továbbiakban felperesi tankönyv, mű)**

A felperes és az I.r. alperes (akinek ügyvezetője a II.r. alperes volt) a 1990-es évek elejétől álltak üzleti kapcsolatban matematika tankönyvek írása és kiadása tárgyában, és több szerződést kötöttek.

A felek így **1997. november 6-án „Adásvételi szerződés”** keretében rendezték a felperesi mű szerzői jogi kérdéseit. A helyesen **kiadói felhasználási** szerződésnek minősülő okirat 1. pontja a szerződés tárgyaként nevesítette - egyebek mellett - a 7-10 éves korosztály számára készített 2. osztályos „X” című tankönyv kiadói, felhasználói jogának adásvételét. E szerződés 2. pontja az 1998/1999-es tanévtől kezdődően - meghatározott időre - hat tanévre (2003/2004-es tanévvel bezárólag) biztosított kizárólagos jogot az I.r. alperesnek a felperesi mű (és további négy könyv) kiadására, felhasználására. A 3. pont rögzítette, hogy a kiadás joga már korábban is a kiadót illette, ezért a szerző művének átadásáról külön rendelkezni nem kell. A szerződés 4. pontja szerint a „kiadásra, felhasználásra megvásárolt 1. pont szerinti tankönyvek és feladatgyűjtemények „vételáraként” a kiadó I.r. alperes megfizet az

eladónak 12.000.000,-Ft-ot, és ezt követően az 1998. évtől kezdődően tanévenként 2.500.000,-Ft vételár illeti meg az eladót, amit évente a **Bank** által közzétett inflációs rátával kell megemelni. A vételár utóbbi része minden év október 31-ig esedékes, első alkalommal az 1998/1999. évben kiadásra kerülő tankönyvek után 1998. október 31. napjáig". A szerződés 5. pontja értelmében az „eladó a 4. pont szerinti vételár fejében az 1. pontban meghatározott tankönyvek és feladatgyűjtemények kiadásával és terjesztésével járó valamennyi jogot a fenti meghatározott időtartamra a kiadó számára biztosítja", és az eladónak e vételáron felül a szerződés szerinti kiadás esetén a kiadóval szemben további követelése nincs. A szerződés 6. pontjában az „eladó kötelezettséget vállalt arra, hogy a kiadó kérésére a további kiadásoknál elvégzi a szükséges javításokat, fejlesztéseket külön ellenszolgáltatás nélkül. Az eladó a tankönyvek (feladatgyűjtemények) átdolgozásának, korszerűsítésének, illetve bármely változtatásának jogát fenntartja. A kiadó a tankönyvek és feladatgyűjtemények szükséges korszerűsítésének, átdolgozásának jogát fenntartja, mivel az mindkét fél érdekét szolgálja." A szerződés 7. pontjának rendelkezése szerint „az eladó és vevő kölcsönösen kötelezettséget vállal arra, hogy **X címmel** - a másik szerződő fél hozzájárulása nélkül - semmilyen könyvet nem ad ki. Az **"A"** **X** címet kizárólagosan birtokolja, ez alól kivételt képez a már megjelent 2. osztályos feladatgyűjtemény." A szerződés 8. pontja szerint a „határozott idő elteltével a szerződés megszűnik, a 2004/2005. tanévtől kezdődően a felek a 2., 3. és 4. osztályos **X** tankönyvek valamint a 3., 4. osztályos **X** feladatgyűjtemények kiadására új szerződést kötnek, amivel biztosítják a további folyamatos kiadást. A szerződést bármely fél a határozott idő eltelte előtt azonnali hatállyal megszünteti, ha a másik fél a szerződésből eredő bármely kötelezettségét megszegi." E szerződést eladóként és szerzőként a felperes szerzői jogait gyakorló **"B"** Kft. nevében a felperes (mint szerző is) írta alá, míg az I. alperes („vevő”) kiadó képviselőjeként a II.r. alperes. (1/F/9.)

A felperes és I.r. alperes közötti együttműködés az 1999. és 2000. években megromlott. Ennek háttérében a felperesi mű felperes szerzőségének feltüntetésével történő (1999-es és 2000-es) 9. és 10. kiadásának a II.r. alperes általi, a felperes részéről nem engedélyezett átdolgozása, az átdolgozási jog gyakorlásával kapcsolatos jogdíjfizetés körüli bizonytalanság, valamint a felperes által javasolt korrekciók egy részének mellőzése állt. (1/F/4-7.) A felperes 2000. június 8-án a I.r. alpereshez írt levélben tiltakozott a felperesi mű fenti átdolgozásával szemben, ennek ellenére a felperesi tankönyv 10. kiadása 2000. szeptemberben megjelent, ami tartalmazta a vitatott, nem engedélyezett II.r. alperesi átdolgozásokat is. A felperes emiatt egyeztetést kezdeményezett az alperesekkel, és ezek sikertelensége miatt 2000. december 27-én felmondta az 1997-es szerződést.

A peres felek közötti 1997-es szerződés 2000. évi megszüntetése után az I.r. alperes továbbértékesítette a felperes művét, és **két új matematika tankönyv** sorozatot indított (adott ki) a 2. osztályosok számára. Az egyik az I.r. alperes által először 2001-ben kiadott tankönyv volt, a II.r. alperes szerzőségének feltüntetésével: **EJ: „Y”** címmel, az általános iskola 2. osztálya számára, ami e tankönyv első kiadása volt. **(továbbiakban közbenső, vagy 2001-es tankönyv)** A másik az I.r. alperes által először 2003-ban kiadott tankönyv volt, a II.r. alperes és **FL** szerzőpáros szerzőségének feltüntetésével: **EJ - FL: „X”** címmel, az általános iskola 2. osztálya számára, ami e tankönyv első kiadása volt. **(továbbiakban 2003-as tankönyv)**

A felperes álláspontja az volt, hogy a fenti két (2001-es és 2003-as) tankönyv tartalmában, módszerében és címválasztásában is rendkívüli hasonlóságot mutatott a felperesi tankönyvvel, amivel megsértették a szerzői jogait, ezért 2003. június 26-i levelében az alpereseket e megjelölt jogsértés orvoslására hívta fel, és peren kívüli megállapodás megkötését javasolta. (1/F/10.)

A felperes és az I.r. alperes a fentiek szerint fennálló szerzői jogvitát **2004. január 29-én kelt „Megállapodás”**-ban rendezték. Ennek 1. pontjában megállapították, hogy „1997. november 6-án kiadói felhasználási szerződést - a továbbiakban: szerződés - kötöttek a 7 - 10 éves korosztály számára készített 2., 3. és 4. osztályos „X” című tankönyv és 3., 4. osztályos „X” feladatgyűjtemények tekintetében”. A megállapodás 2. és 3. pontjában rögzítették, hogy „a szerződés vonatkozásában egymással elszámoltak, az 1999. év óta folyamatban lévő jogvitát ezzel lezárják, melynek eredményeként a kiadó I.r. alperest 2.200.000,-Ft+Áfa szerzői jogdíj megfizetése terheli a szerző irányában, amit a kiadó megfizet a szerzőnek”. **A szerződés 4. pontjában a „szerző a megállapodás aláírásával kijelentette**, hogy a szerződés 1. pontjában rögzített tankönyv és feladatgyűjtemények, illetve a 2001. évben „EJ” szerző feltüntetésével kiadásra került „Y” (ált. iskola 2. osztály) és 2003. évben megjelent „EJ és FL” szerzők „X” címmel az általános iskolák 2. osztálya részére készült tankönyv tekintetében sem jogi, sem szakmai, sem anyagi, sem semmilyen jogcímen követelése, kártérítési igénye nem áll fenn”. A megállapodás 5. pontjában „a szerző hozzájárult, hogy a megállapodás aláírását követően az I.r. alperes a szerződés 1. pontjában részletezett tankönyveket és feladatgyűjteményeket a jövőben területi korlátozás nélkül kizárólagosan felhasználhatja. A szerződés 6. pontja szerint pedig az I.r. alperesi kiadó kijelentette, hogy a szerződés tekintetében a szerzővel szemben semmilyen követelése, kártérítési igénye nem áll fenn. E megállapodást szerzőként a felperes a saját nevében, és az **”B” Kft.** képviselőjében is aláírta, míg az I.r. alperesi kiadó képviselőjében a II.r alperes. (1/F/12.)

E „Megállapodás” megkötését követően az I.r. alperes kiadta az **EJ: „Y” című 2001-es tankönyv** további kiadásait is, 2002. és 2006. között, ennek 2., 3. 4., és 5. kiadását. Kiadta továbbá az **EJ-FL: „X” című 2003-as tankönyv** további kiadásait is, 2004. és 2006. között ennek 2. és 3. kiadását.

A fentiek miatt a felperes 2006. év elején újabb egyeztetéseket kezdeményezett az alperesekkel, mert meglátása szerint ők megsértették a 2004-es megállapodást, amikor **a 2001-es, valamint a 2003-as tankönyvet** ismételten kiadták. (1/F/13-14.) A felperes korabeli érvelése szerint a 2004-es megállapodás 4. pontja kizárólag a **2001-es és 2003-as tankönyvek** első kiadásaira terjedt ki, és ezek tekintetében - a 2003. év végéig történt jogsértéseket illetően - rendezte a jogvitát, de a 2004-es megállapodás nem engedett további kiadási jogot az alpereseknek a **2001-es és 2003-as tankönyvek** újbóli kiadására. Emiatt a felperes etikai vizsgálatot is kezdeményezett a TVOT Etikai Bizottságánál, mely testület a jogvita szerzői jogi jellegére tekintettel elutasította az eljárás lefolytatását, amíg a jogvitáról bíróság érdemben nem határoz. (1/F/15.)

Mindezt követően a felperes és az alperesek **2006. május 16-án** újabb **„Megállapodás”-t** kötöttek. Ennek 1. pontjában rögzítették, hogy „2004. január 29-én megállapodást kötöttek, melyben - többek között - elszámoltak a 2001. évben „EJ” szerző feltüntetésével kiadásra került „Y” (ált. iskola 2. osztály), és 2003. évben megjelent „EJ és FL” szerzők „X” címmel az általános iskolák 2. osztálya részére készült tankönyv tekintetében - továbbiakban művek

- a szerző szellemi alkotásának ezen könyvekben történt felhasználására tekintettel. A hivatkozott megállapodás a kiadót további felhasználásra nem jogosította fel." A szerződés 2. pontja rögzítette, hogy az 1. pontban részletezett művek további változatlan kiadásaira került sor 2004. és 2006. januárja között, a „Y” 2., 3., 4. és 5. kiadásban is megjelent, míg „X” 2. és 3. kiadására került sor. A szerződés 3. pontja szerint a kiadó a szerződés aláírásával egyidejűleg a szerző részére megfizet 3.000.000,-Ft+Áfa összeget elmaradt szerzői jogdíj címén, a szerző pedig kijelentette, hogy a szerződés 1. pontjában rögzített tankönyvek eddig kiadásai tekintetében semmilyen jogcímen követelése, kártérítési igénye nem áll fenn. A **megállapodás 4. pontja szerint „a szerző hozzájárul, hogy a kiadó további 3.000.000,-Ft+Áfa szerzői jogdíj - egyidejű - megfizetése esetén a szerződés 1. pontjában részletezett tankönyveket a jövőben terület és időbeli korlátozás nélkül, kizárólagosan felhasználja, azaz többszörözze és terjessze.** Az I.r. alperes „X” elnevezést az alsó tagozat 2. osztályos tankönyvei tekintetében az 1. pontban írt szerzőpáros tankönyvének változatlan kiadásai tekintetében korlátozás nélkül alkalmazhatja. A szerző kijelenti, hogy a Művek felhasználásából a jövőben származó bevétel vonatkozásában neki járó arányos díjazáshoz való jogáról lemond, ilyen jellegű díjra nem tart igényt. A felek kijelentetik, hogy a szerzői jogdíjat a felhasználó által a felhasználással kapcsolatosan elérhető bevétellel arányosnak tekintik." A szerződés 5. pontja rögzítette, hogy a „szerző a szerződés aláírását követően a Művek felhasználásra nem jogosult, ilyen engedélyt harmadik személynek nem adhat, és kijelenti, hogy a szerződés megkötése előtt felhasználási engedélyt harmadik személynek nem adott". A megállapodás **6. pontjának rendelkezése szerint „a szerző feltétlen hozzájárulását adta ahhoz, hogy a felhasználó a jelen szerződés alapján az átadott Műveket korlátlan számban többszörözze, a Művekről korlátlan számú nyomtatott példányt készíttessen, a Műveket kép- vagy hangfelvételen rögzítse, számítógépre vagy elektronikus adathordozóra másolja, internetes ismeretterjesztésre, vagy ilyen jellegű, illetve reklámcélból felhasználja. A felhasználó jogosult a nyomtatott példányok korlátlan terjesztésére is. A felhasználó jogosult továbbá a művek megváltoztatására, átszerkesztésére, átdolgozására, bármely más szerző közreműködésével."** A megállapodás **8. pontjában „a szerző kijelenti, hogy jelen szerződés teljesülése, azaz a 3. és 4. pontokban részletezett szerzői díjak maradéktalan megfizetése esetén az 1. pontban részletezett könyvek, a másodikos "A" matematika tankönyvek, feladatgyűjtemények tekintetében, valamint a 6. pontban engedélyezett megváltoztatások esetén a jövőben semmilyen igénnyel nem él a kiadó irányába, továbbá kifejezetten nem kéri neve feltüntetését, forrásként megjelölését ezen kiadványokban."** E megállapodást szerzőként a felperes a saját nevében, és a "C" Bt. képviselőjében is aláírta, míg az I.r. alperesi kiadó képviselőjében a II.r alperes. (1/F/16.) A 2006-os megállapodás 3. és 4. pontjában rögzített, együttes 6.000.000,-Ft+Áfa szerzői jogdíjat az I.r. alperes 2006. május 17-én a felperesnek megfizette.

Mindezeket követően az I.r. alperes 2009-ben újabb tankönyvet jelentett meg, **EJ: „X”** címmel, az általános iskola 2. osztálya számára, ami e tankönyv első kiadása volt. **(továbbiakban 2009-es tankönyv)** E 2009-es tankönyv 2011-ben a Frankfurti Könyvkiállításon „Legjobb Európai Tankönyv Díjat” kapott. Az I.r. alperes utóbb kiadta továbbá ennek az **EJ: „X”** című **2009-es tankönyv** további 2., 3., 4. és 5. kiadásait is, 2010., 2011., 2012. és 2013. években. **(továbbiakban a 2009-es tankönyv és további 4 kiadása együtt: keresettel támadott tankönyvek)**

A felperes véleménye szerint a **2009-es tankönyv** feltűnő hasonlóságot mutat a 2000-es **felperesi tankönyvben** foglaltakkal, és az alperesekkel - 2012. januárban (1/F/22-23.) - közölt álláspontja szerint a kifogásolt 2009-es tankönyv „nem tartozik a 2006-os megállapodás keretei közé”. A peres felek emiatt 2012. évben egyeztetéseket tartottak, melyek eredménytelenül zárultak.

A felperes többször módosított végleges keresetében a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 94. § (1) bekezdésének a)-f) pontja és (2) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperesek jogsértést követtek el, amikor „a II.r. alperes engedély nélkül vette át és dolgozta át” a felperes „X” című művének az általa azonosnak és hasonlóknak jelzett tartalmait, és ezek felhasználásával hozta létre a szerzősége alatt a keresettel támadott - „X” című - tankönyveket, amiket az I.r. alperes jogellenesen (jogait túllépve) adott ki. Kérte, hogy a keresettel támadott tankönyvek (**EJ: „X” című tankönyv** 2009., 2010., 2011., 2012., 2013. években megjelent 1-5. számú kiadásai) kapcsán a bíróság az alpereseket tiltsa el a további jogsértéstől, vagyis azok többszörözésétől, terjesztésétől, bármilyen felhasználásától, további kiadás megjelentetésétől. Kérte az alpereseket kötelezésre arra, hogy az 1/F/20-21. számú mellékletben megjelölt sajtótermékekben jelentessenek meg közleményt, amiben rögzítik, hogy jogsértést követtek el vele szemben, mert a jogsértő kiadványok jelentős része a felperes művének átdolgozása volt. Kötelezze az alpereseket, hogy a Legjobb Európai Tankönyv Díj odaítélésért felelős European Educational Publishers Group-hoz - saját költségükön lefordítva - küldjék meg az ítéletet, azzal hogy tájékoztassák őt arról, hogy a nyertes kiadvány jogsértő, nem a II.r. alperes szerzői terméke, hanem annak jelentős része a felperes szerzői munkásságának terméke. Kérte az I.r. alperest kötelezni arra, hogy a keresettel támadott tankönyvek tekintetében igazolja, hogy azokból - a forgalomba hozataluktól az ítélet meghozataláig - mennyi példányt értékesített, és ezen adatok alapján kötelezze a bíróság az alpereseket a náluk keletkezett, jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére, aminek összegére jogfenntartással élt. A bíróság kötelezze az alpereseket a keresettel támadott tankönyvek minden kiadott példányának kereskedelmi forgalomban való visszahívására, végleges kivonására és megsemmisítésére. Az I.r. alperest - a keresettel támadott tankönyvek jogsértő felhasználása miatt a szerző felperest megillető jogdíj, mint elmaradt haszon jogcímén - 15.000.000,-Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. Kérte végül annak a megállapítását, hogy az I.r. alperes részéről - a felek között 1997. november 6-án és a 2006. május 16-án megkötött - szerződés rendelkezésébe ütközik, ezért jogellenes az alperesek által a keresettel támadott tankönyveknél alkalmazott címhasználat. Kötelezze a bíróság az I.r. alperest a fenti szerződéses rendelkezések betartására, és tiltsa el „X” cím használatától. A szerzői jogi jogsértés körében arra hivatkozott, hogy az alperesek az „átdolgozás átvétel során” jogsértést követtek el, mert a II.r. alperes a felperesi tankönyvből hol teljesen, hol részlegesen megegyező tartalmakat átvéve jogsértően készítette el a keresettel támadott tankönyveket, amit az I.r. alperes így adott ki. A 2006-os megállapodással kizárólag a közbenső 2001-es és 2003-as tankönyvekkel kapcsolatos engedély nélküli felhasználással kapcsolatos kárigényt rendezték a felek, és rendelkeztek a jövőbeni felhasználás lehetőségéről is. Álláspontja szerint a 2004-es és 2006-os szerződésekkel az I.r. alperes kizárólag a felperesi tankönyv többszörözésének és terjesztésének jogát szerezte meg, de az átdolgozás jogát nem, a

keresettel támadott tankönyvek elkészítésével és kiadásával ezért az alperesek túlterjeszkedtek a felhasználási szerződés, és a felperesi engedély keretein. A keresetlevél 1/F/18-as mellékleteként, és 57. sorszám alatti (71. sorszám alatt pontosított) beadványa mellékleteként csatolt táblázatokban tüntette fel a felperesi tankönyv, valamint a keresettel támadott tankönyvek között álláspontja szerint fennálló azonosságokat és hasonlóságokat, melyek jogosulatlan átvételével megvalósult a szerzői jogi jogsértés. Az alperesek szerzői jogi jogsértést követtek el azzal is, hogy a nevét elmulasztották feltüntetni szerzőként a keresettel támadott tankönyveken, holott ez kötelezettségük lett volna az Szjt. 12. §-a alapján. „X” címhasználatával kapcsolatos keresetét arra alapította, hogy ez az ő ötlete volt, és az 1997-es megállapodás 7. pontját, valamint a 2006-os megállapodás 4. pontját megsértve, engedély nélkül használták az alperesek e címet. Az a körülmény, hogy „X” szóösszetétel a jogszabályi rendelkezések szerint nem rendelkezik szerzői jogi védelemmel, nem zárta ki azt, hogy a felek - a Ptk. 200.§ (1) bekezdésének megfelelően - az 1997-es szerződés 7. pontjában foglaltak szerint az I.r. alperes olyan szerződéses kötelezettséget vállaljon, hogy ilyen címmel a felperes hozzájárulása nélkül nem ad ki tankönyvet. E szerződés kötelezettségvállalást pedig a Ptk. 198.§-a alapján a felperes kikényszerítheti, e szerződéses kikötés nem semmis, és e szerződéses kötelezettségvállalását az I.r. alperesi jogelőd a 2006-os szerződés 4. pontjában meg is erősítette.

Az alperesek ellenkérelmükben elsődlegesen a per megszüntetését kérték a Pp. 157. § a.) pontja és 130. § (1) bekezdés g./ pontja alapján, mert a perbeli megállapodásokban a felperes kizárólag különböző gazdasági társaságokkal együtt, vagy azok képviseletében szerepelt, ezért önálló keresetösségi joga a Pp. 51. § a.) pontja alapján nincs. Emiatt a közös joggal rendelkező személyek perben állása szükséges, ennek hiányában a pert meg kell szüntetni. **Érdemben a kereset elutasítását kérték**, mert álláspontjuk szerint a peres felek a szerzői jogokat már több szerződéssel, teljes egészében és végérvényesen rendezték. A felpereshez köthető gazdasági társaságok többször vettek fel az I.r. alperestől szerzői jogdíjat, olyan jogokra, amikről már többszörösen lemondtak. Emiatt a kereset olyan pénzkövetelésre irányul, melyet a felperes különböző gazdasági társaságai már megkaptak, azt utólag a 2006-os megállapodás rendezte, e megállapodás 6. és 8. pontja kifejezetten feljogosította az alpereseket az átdolgozásra. A felperes a 2006. május 16-i megállapodásban az Szjt. 29.§-a szerint az eredeti felperesi tankönyv átdolgozását engedélyezte, így vált utólag jogosítottá a 2001-es tankönyv, mint a felperesi tankönyv (eredeti) átdolgozásaként létrejött „más mű”. Az utólagosan engedélyezett (jogosított) átdolgozással létrejött mű származékos ugyan, de azzal Szjt. 29.§-a szerint egy „más”, vagyis új mű jött létre, amelyik kizárólagos szerzője az átdolgozást végző szerzőként a II.r. alperes, és a 2001-es tankönyvvel kapcsolatos szerzői vagyoni jogok teljes egészében az I.r. alperest, illetve a személyhez fűződő jogok a II.r. alperest illetik meg. Az Szjt. 29. §-a alapján a jogosított átdolgozás nyomán létrejött mű (2001-es tankönyv), mint származékos mű a továbbiakban az alapul szolgáló eredeti mű (felperesi tankönyv) szerzőjének engedélye nélkül tovább átdolgozható még akkor is, ha a 2006-os megállapodás erre kifejezett rendelkezést nem tartalmazott volna. A keresettel támadott tankönyvek a 2001-es tankönyv (utólag jogosított átdolgozás), további felhasználásával, átdolgozásával jöttek létre, és mindegyik kizárólagos szerzője a II.r. alperes, ezért a keresettel támadott tankönyvekben a 2001-es tankönyv további átdolgozással történő felhasználásához az alpereseknek nem kellett a felperes engedélyét kérni, ezért azzal

szerzői jogi jogsértést sem követtek el. Ettől függetlenül a 2006-os megállapodás kifejezetten megerősíti az I.r. alperes jogát arra, hogy a 2001-es „Y” című tankönyvet és a 2003-as tankönyvet megjelentesse, felhasználja, átdolgozza, vagyis külön is engedélyezte a további átdolgozást és korlátlan felhasználást. Ebből következően a keresettel támadott tankönyvek megjelentetése csak abban az esetben vezethetne szerzői jogi jogsértésre, amennyiben az azokban foglalt vitatott feladatok szerepelnének a felperesi tankönyvben, de azok nem lennének fellelhetők a 2001-es és 2003-as tankönyvekben, amik a keresettel támadott tankönyvek alapjául szolgáltak. Álláspontjuk szerint azonban a felperes által a keresettel támadott tankönyvekben szereplőként megjelölt és kifogásolt feladatok mindegyike szerepelt már a 2006. május 16-i megállapodás 6. és 8. pontjában már engedélyezett és átdolgozásra is jogosított 2001-es „Y” és a 2003-as „X” című „közbenső” tankönyvekben. E feladatok így nem a felperesi tankönyvekből kerültek átvételre a keresettel támadott tankönyvekbe, hanem azok mindegyike 2001-es „Y”, vagy a 2003-as „X” című „közbenső” tankönyvekből származik, mely kiadványok átdolgozását a felperes a 2006-os megállapodásban engedélyezte, és egyúttal az átdolgozásokat érintő jövőbeni igényeiről, és „névjogáról is lemondott.” A fentiek alapján keresettel támadott tankönyvek megjelentetése ezért sem eredményezhet szerzői jogi jogsértést. A szakértői vélemények alapján megállapítható, hogy a megjelölt azonosságok, vagy hasonlóságok között nincs olyan egyéni, eredeti, azaz szerzői jogilag védett és az alperesek által átvételre került matematikai példa, ami ne lett volna jogosítva a közbenső tankönyvekben a felperes által. A felperes szerzőként a 2006-os megállapodás 8. pontjában kifejezett írásbeli nyilatkozattal rendelkezett úgy, hogy neve feltüntetésének mellőzését kéri a 2001-es és 2003-as, továbbá a „másodikos ”A” matematika tankönyvek, valamint a 6. pontban foglalt megváltoztatások esetén”, így rendelkezve a névjoga gyakorlásáról. Az I.r. alperes e felperesi rendelkezésének megfelelően járt el, amikor a nevét nem tüntette fel a keresettel támadott tankönyveken, ezért ezzel sem valósult meg szerzői jogi jogsértés. A címhasználatlalt kapcsolatban előadták, hogy „X” cím nem sajátos, nem eredeti jellegű, ezért az alperesek ezzel kapcsolatban sem valósítottak meg szerzői jogsértést, továbbá az I.r. alperesi kiadóra jellemző címhasználatról van szó. Az alperesek szerzői jogi felhasználást - „X” cím szerzői jogi védettsége hiányában - nem valósítottak meg, holott kizárólag ilyen jogsértés lehetne az alapja az Szjt. 94.§ (1) bekezdésére alapított keresetnek. Azt a felperes által hivatkozott kötelmi jellegű szerződésszegés nem alapozhatja meg, mert egy „nem szerzői jogi jogsértés” alapján az Szjt. 94.§ (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény alkalmazására sincs törvényes lehetőség. Kötelmi alapon is alaptalan a címhasználatlalt kapcsolatos kereset, mert e megállapítási keresetnek a Pp. 123.§-ában meghatározott törvényes előfeltételi nem állnak fenn. Az 1997-es és 2006-os szerződések címhasználatlalt kapcsolatos rendelkezései a Ptk. 227.§ (2) bekezdése alapján jogilag lehetetlen szolgáltatásra irányulnak, ezért semmisségük miatt érvénytelenek. Ennek oka, hogy a szakértői vélemény szerint a „X” műcím nem rendelkezik sajátos eredeti jelleggel, ezért ezzel kapcsolatosan a felperest szerzői jogi védelem sem illeti meg. Tekintve, hogy a perbeli szerződéses kikötések olyan cím tekintetében adtak az I.r. alperesnek használati engedélyt, amely cím tekintetében nem állt fenn a felperesnek szerzői joga, így e rendelkezések lehetetlen szolgáltatásra irányultak, ezért e kikötésre a felperes a Ptk. 234.§ (1) bekezdése, illetve 1/2010. (VI.28.) PK. vélemény 2. pontja alapján nem alapíthat jogot. Előadták azt is, hogy a fenti kikötéseket tartalmazó szerződések megkötésénél a felek abban a közös téves feltevésben voltak, hogy „X” cím szerzői jogi

védelem alatt áll. Ezért megtámadási kifogásként a Ptk. 210.§ (3) bekezdése alapján is hivatkozott e szerződéses kikötések érvénytelenségére. Utaltak végül arra is, hogy az 1997-es szerződés hatálya - annak rendelkezései alapján, a kikötött idő elteltével - a 2003/2004-es tanévvel bezárólag meg is szűnt.

Az elsőfokú bíróság a 94. sorszámú végzésével megállapította, hogy az "A" Kft. I.r. alperes perbeli jogutódja az "B" táskutató és Fejlesztő Intézet. (továbbiakban együtt I.r. alperes)

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek egyetemlegesen 3.000.000,-Ft +Áfa perköltség, és az államnak felhívásra 900.000,-Ft kereseti illetéket. **Határozat indokolásában** rámutatott, hogy a felperes keresetében a Szjt. 94. § (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények levonását kérte, ezért az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy megállapítható-e a felperes szerzői jogának megsértése, vagyis a kereset jogalapja körében folytatta le a szükséges bizonyítást. Tekintettel arra, hogy ennek eredményeként a keresetet jogalapján találta alaptannak, így ítélettel határozva utasította el a teljes keresetet. Az Szjt. 4. § /1/ bekezdését idézve utalt arra, hogy a felperes keresetében saját szerzői jogára hivatkozott, igénye nem kötelmi jogviszonyból eredt, ezért kényszerű pertársaság hiányában az alperesek per megszüntetésére irányuló kérelmét alaptalannak találta. Ugyanakkor utalt arra is, hogy keresetben megjelölt jogcímre, vagyis szerzői jogsértésre hivatkozva nincs helye olyan kereseti kérelemnek, amely a létrejött megállapodások végrehajtására való kötelezéssel függ össze.

Az átdolgozást illetően rámutatott, hogy az Szjt. 4.§ (1) bekezdése szerint a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző), míg a 4. § (2) bekezdése szerint szerzői jogi jogvédelem alatt áll - az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül - más szerző művének átdolgozása, feldolgozása, vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van. E rendelkezésekből következően egy jogvédett szerzői mű olyan mértékű felhasználása, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó, arra építő, azonban új, egyéni, eredeti alkotás jön létre, a szerző kizárólagos joga. Ugyancsak a szerző kizárólagos joga dönteni arról, hogy erre másnak engedélyt adjon. Az átdolgozásra vonatkozó engedély megadására az Szjt. felhasználási szerződésekkel kapcsolatos általános szabályai (42-55§) az alkalmazandók. Az Szjt. 42. § (1) bekezdése szerint felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni, 42. § (2) bekezdése szerint pedig a felhasználási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg, a felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény vagy más jogszabály az eltérést nem tiltja. Az Szjt. 43. § (1) bekezdése szerint a felhasználási szerződés csak kifejezett kikötés esetén ad kizárólagos jogot. Kizárólagos felhasználási engedély alapján csak a jogszerző használhatja fel a művet, a szerző további felhasználási engedélyt nem adhat, és maga is csak akkor marad jogosult a mű felhasználására, ha ezt a szerződésben kikötötték. A Szjt. 47. § (1) bekezdése szerint a felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki a mű átdolgozására. E rendelkezések alapján az átdolgozás joga - mint az egyik legfontosabb személyhez fűződő joga a szerzőnek - a mű integritásához való jogát is érinti, csak különös körülmények mellett gyakorolható, mert erre vonatkozó engedély hiányában a felhasználó a művet jogosulatlanul változtatja meg, és ezzel személyhez fűződő jogot sért (Sztj. 13. §). Az átdolgozás minden esetben meghaladja az Szjt. 50. §-ában foglalt minimális változtatás mértékét. A szerzői

jogok keletkezésének előfeltétele az Szjt. 1.§ (3) bekezdése alapján az, hogy egyéni, eredeti mű legyen, és az Szjt. 7. § (1) bekezdése alapján az egyéni, eredeti jellegű - a tartalom összeválogatásában, elrendezésében vagy szerkesztésében megnyilvánuló - szerkesztői tevékenység eredményeképpen megszülető egyéni, eredeti gyűjteményes mű szerzői jogi védelem alatt áll. E gyűjteményes mű szerzői jogi védelme nem jelenti - nem feltételezi, de nem is zárja ki - azt, hogy a benne foglalt tartalmakra is kiterjedjen a szerzői jogvédelem. A szerzői jogvédelem azonban nem védi az ötleteket, az elveket, az elképzelést, a működési módszereket, vagy a matematikai műveleteket (Szjt. 1. § /6/ bekezdés), ezek a megkívánt egyéni, eredeti jelleg minimum küszöbét nem haladják meg. A bírói gyakorlat is úgy foglal állást, hogy a szellemi termék ugyan, de nem részesül szerzői jogi védelemben valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, annak ellenére, hogy adott esetben magas színvonalú, kreatív szellemi munkát tükröz. (BDT 2006.1319.)

Ezek előrebocsátását követően rámutatott, hogy a Pp.177.§ (1) bekezdése alapján a perben vitás kérdések tekintetében a szerzői jogilag releváns tények megállapítására szakvéleményt szerzett be a szakértőtől, (SzJSzT) és a felperesnek az SzJSzT kizárása iránti kérelmét, mint alaptalant elutasította. Rámutatott, hogy a Pp. 178.§-ának a kizárására vonatkozó rendelkezései a szakértő személyére, a gazdasági társaság és annak tagjára, alkalmazottjára vonatkoznak. A jelen perben azonban a SzJSzT járt el, melynek eljárására a 156/1999. (XI.3.) (továbbiakban: Korm. R.) rendelkezései az irányadók. A Korm. R. 6. §-a szabályozza a Szakértői Testület eljárását, és a 6. § (3) bekezdése szerint a Szakértői Testület véleményének kialakításában nem vehet részt olyan személy, akivel szemben a Pp. 178. § (1) bekezdésében meghatározott kizárási ok áll fenn. A szakértői testület elnöke hivatalból biztosítja, hogy kizárt szakértő ne vegyen részt a szakértői vélemény kialakításában. A Korm. R. 6. § /1/ bekezdése szerint a szakértői testület nevében a szakértői véleményt a szakértő testület elnöke által kijelölt tagokból álló, 3 vagy 5 tagú **szakértői tanács (eljáró tanács)** alakítja ki szótöbbséggel. Az állandósult bírói gyakorlat szerint (polgári eljárásjog Kommentár), amikor a testület jár el szakértőként, az eljáró tanácstagokkal szemben kell az elfogultságot vizsgálni. Konkrét esetben az pedig eljáró tanács tagjainak személyével szemben kizárási ok nem állt fenn, a felperes az eljáró tanács tagjai tekintetében kizárási kérelmet nem is terjesztett elő, emiatt az elsőfokú bíróság elutasította a felperesnek az egész SzJSzT kizárását célzó indítványát. A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a perben beszerzett - az SzJSzT által előterjesztett - alap és kiegészítői szakértői véleményeket, mint aggálytalanokat az ítélezése alapjául elfogadta.

Az alapszakvélemény szerint a felperes tankönyve egyéni, eredeti szellemi alkotásnak, szerzői műnek minősül, és gyűjteményes műként a Szjt. 7. §-a által biztosított védelemmel rendelkezik, és ez, az Szjt. 7.§ (1) bekezdése szerint a felperest akkor is megilleti, ha gyűjteményes műve olyan tartalommal bír, amely önmagában véve nem volna beilleszthető az Szjt. hatálya alá. Ezért amennyiben e gyűjteményes mű egész, vagy annak valamely azonosítható jelentős része engedély és díjfizetés nélkül felhasználásra került, akkor a szerzői jogosult felperes élhet az Szjt. által biztosított jogérvényesítési eszközökkel. A szakvélemény kiemelte, hogy a Szjt. 7.§ (3) bekezdése szerint a gyűjteményes mű szerzői jogi védelme nem terjed ki annak tartalmi elemeire, de e rendelkezés azonban nem azt mondja ki, hogy - jelen esetre vetítve - a matematikai példák semmi esetre se lennének az 1. § (1)-(3) bekezdés szerinti jogvédelem alá sorolhatók. A 7. § (3) bekezdése ugyanis azt hangsúlyozza, hogy a jogvédelem köréből az Szjt. 1. § (4-7) bekezdései alapján kizárt

tartalmak nem részesülhetnek a 7. § rendelkezései folytán közvetve mégis szerzői jogvédelemben. Ez pedig azt jelenti, hogy egy matematikai törvényszerűség gyűjteményes műbe foglalása ellenére a törvényszerűségekre nézve továbbra sem illetnek meg senkit szerzői jogok. Amennyiben azonban egy szöveges vagy grafikai formában megjelenített matematikai feladat egyéni, eredeti jelleget mutat, akkor arra nézve a szerző az Szjt. 1. § (1)-(3) bekezdése alapján jogvédelemben részesülhet. A kiegészítő szakértői vélemény megismételte, hogy a felperes tankönyve az Szjt. 7. § /1/ bekezdése alapján szerzői jogvédelemre méltó, a tartalom összeválogatásában, elrendezésében, vagy szerkesztésében megnyilvánuló szerkesztői tevékenység eredményeként megszülető gyűjteményes mű. Ugyanakkor rámutatott arra, hogy ez nem eredményezi azt, hogy a tankönyv felépítését célzó elképzelések és ötletek önmagukban is az Szjt. hatálya alá vonhatók lennének. A felperesi tankönyv tehát gyűjteményes műként egészében, és egyes elemeiben abban az esetben is, ha maguk is egyéni, eredeti jelleget mutatnak, szerzői jogvédelemre tarthatnak számot. Ugyanakkor a gyűjteményes műként való minősítésétől függetlenül a felperesi matematika tankönyvben az ötlet szintjét meg nem haladó szintű megoldások, feladatok, példák, de akár vizuális eszközök a szerzői jogvédelem hatókörén kívül esnek. A felperesi tankönyv pedig tartalmaz szerzői jogvédelmet megalapozó egyéni, eredeti feladatokat, és az ötlet szintjét meg nem haladó - a szerzői jog hatókörén kívül eső - példákat egyaránt.

A fentiek miatt az elsőfokú bíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a felperes gyűjteményes művének (felperesi tankönyv) egésze, vagy annak valamely azonosítható egyéni, eredeti jelleggel bíró lényeges része (példái) felhasználásra került-e a keresettel támadott tankönyvekben. Második lépcsőben pedig azt, hogy az alperesek - a felhasználás kereteit rendező 2006-os felhasználási szerződés alapján - rendelkezte-e a felhasználásra engedéllyel, hiszen ennek függvényében lehet állást foglalni abban, hogy megvalósult-e szerzői jogi jogsértés.

Az alapszakvélemény elvégezte a felperes F/18. sz. mellékletben becsatolt táblázatban felsoroltan kifogásolt, a felperes álláspontja szerint fennálló azonosságot és hasonlóságot mutató példák összehasonlító vizsgálatát. Ezeket **összevetette a felperesi tankönyvben (2000-es dr. felperes neve: „X”) és a 2009-es keresettel támadott alperesi tankönyvben (EJ: „X”), majd a 2009-es tankönyv példáit egyesével visszakereste a 2001-es (EJ: „Y”) és 2003-as (EJ - FL: „Az én matemaikám”) tankönyvekben.** A felperesi (2000-es) tankönyv és a keresettel támadott (2009-es alperesi) tankönyv összehasonlítása során az alapszakvélemény megállapította, hogy a felperes által vitatott 122 tételből (ami 125 feladatot érint) 119 tétel (vagyis 122 feladat) fellelhető a keresettel támadott 2009-es tankönyvben. Az így 122 érintett feladat a felperes 2000-es tankönyvének 18,34 %-át, az alperesek 2009-es tankönyvének 16,8 %-át teszi ki, ezért az eljáró tanács meglátása szerint az alperesek a felperes gyűjteményes művének számottevő részét használták fel. A 122 vitatott tételből 84 azonosságot takar, ami a feladat kiválasztása, strukturális elhelyezése, vizuális ábrázolása, valamint a kapcsolódó szöveges instrukciók terén figyelhető meg. Kiemelte azonban, hogy az azonosságok egy része matematikai törvényszerűségekből fakad, és e feladatok önmagukban nem rendelkeznek egyéni, eredeti jelleggel sem, így azokra önmagukban nézve szerzői jog nem keletkezhet, ezért ezek felhasználása a Szjt. 1. § (6) bekezdésében foglaltak miatt nem eredményez szerzői jogsértést. Az azonosságok másik része viszont egyéni, eredeti jelleget tükröző feladatokhoz köthető, az eljáró tanács megállapítása szerint a 84 azonosság közül 6 db vonatkozik egyéni, eredeti jellegű feladatra,

melyek a Szjt. 1. §-ával összhangban szerzői jogi védelemre jogosult kifejezései a felperesnek. Ezek az 1/F/18. sz. felperesi táblázat tételei közül a 9., 16., 24., 44., 114., 116. számú tételek. A többi 78 azonosság a matematika törvényszerűségeit tükröző feladathoz köthető, ahol a szöveges vagy vizuális elemek nem érik el a szerzői jogvédelemhez szükséges egyéni, eredeti jelleg minimum követelményét. Az alapszakvélemény 20 vitatott tételt minősített hasonlónak, amikor a matematikai feladat lényege, adott esetben annak vizualizálása összhangot mutat a 2000-es és a 2009-es tankönyvben. E 20 hasonló feladat közül az eljáró tanács 4 db-ot talált egyéni, eredeti jellegűnek, amelyek védelemre jogosultak, ezek pedig az 1/F/18. sz. felperesi táblázat tételei közül a 2., 17., 19., 117. számú tételek. A többi 16 hasonlóság viszont a matematikai törvényszerűségeit tükröző példával függ össze, ezért szerzői jogvédelem rajtuk nem keletkezik. A mindkét könyvben megtalálható 122 feladatból így fennmaradó 18 feladat az alapszakvélemény szerint az ötlet szintjét meg nem haladó mértékű tartalommal bír, így ezek a Szjt. 1. § /6/ bekezdésében foglaltakra tekintettel szerzői jogvédelemmel nem rendelkeznek. Az alapszakvélemény szerint így összesen 10 egyéni, eredeti jellegű, szerzői jogvédelemre jogosult feladat vonatkozásában állapítható meg az alperesek részéről a másolás, és a szerzői jogsértés attól függően valósult meg, vagy maradt el, hogy az alperesek rendelkeztek-e a felhasználások megvalósítására engedéllyel, vagy sem.

A felperesi (2000-es) tankönyv és a keresettel támadott (2009-es alperesi) tankönyv valamint a 2001-es és 2003-as tankönyvek együttes összehasonlítása során az alapszakvélemény azt állapította meg, hogy a felperes által kifogásolt azonosságok és hasonlóságok közül mindössze 3 olyan található, ami nem vezethető vissza közvetlenül a 2001-es közbenső tankönyvre. Ezek az F/18. számú felperesi táblázat 1., 6. és 19. sorszámmal ellátott példái. A többi kifogásolt tétel mind fellelhető a 2001-es tankönyvben is, az esetek jelentős részében teljes azonosság fedezhető fel a 2001-es és 2009-es tankönyv példái között, míg az esetek csekélyebb részében e két kötetben egyaránt megtalálható feladatok vizuális megjelenítése, szöveges környezete csekély, nem számottevő különbséget mutat. A szakvélemény ugyanakkor rámutatott, hogy az 1. sorszámmal ellátott példa hasonlósága nem jelenik meg ugyan a 2001-es könyvben, de szerepel a 2003-as tankönyvben, és a 2006-os megállapodás hatálya a 2003-as tankönyvre is kiterjed. A 2009-es tankönyv vitatott feladatai közül a 6. és 19. vitatott példa az, amelyik nem vezethető vissza közvetlenül sem a 2001-es, sem a 2003-as tankönyvre, ezek 2009-es tankönyvben való szerepeltetése közvetlenül a 2000-es felperesi tankönyvre vezethető vissza.

Az elsőfokú bíróság az alapszakvélemény feni megállapításait összevetve megállapította, hogy a 10 egyéni, eredeti jellegű szerzői jogvédelemre jogosult feladat között ugyanakkor nem szerepel az 1. és 6. sorszámmal ellátott azon hasonlóság, melyek nem vezethetők vissza közvetlenül a 2001-es tankönyvre. Ebből következően kizárólag a 19. sorszámmal ellátott hasonlóság bír egyéni, eredeti jelleggel és jogosult szerzői jogi védelemre az alapszakvélemény szerint a felperes által kifogásolt egyező tartalmak közül, és kizárólag e 19-es számú hasonlóság, nem vezethető közvetlenül vissza a 2001-es tankönyvre, vagyis az alperesek ebben az egy esetben a 2009-es tankönyv elkészítésekor visszatértek a 2000-es felperesi tankönyvben szereplő példához. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság megállapította, hogy e 19. számú feladat az I.r. alperes 2005-ös kiadású tankönyvének 34. oldalának első példája. (42. sorszám alatti alpersi előkészítő irat melléklete) A 2006-os megállapodás hatálya azonban kiterjedt az I.r. alperes 2005-ös kiadású tankönyvére is, a 2006. május 16-i

szerződés 2. pontja szerint, amelyre a 4. pont szerint az I.r. alperesi kiadó kizárólagos felhasználási joggal rendelkezik. E megállapodás 8. pontjában pedig a szerző felperes kijelentette, hogy a szerződés teljesülése, azaz a 3., 4. pontokban részletezett szerzői díjak maradéktalan megfizetése esetében az 1. pontban részletezett könyvek, a másodikos "A"-s matematika könyvek, feladatgyűjtemények tekintetében, valamint a 6. pontban engedélyezett megváltoztatások esetén a jövőben semmiféle igénnyel nem él a kiadó irányába, továbbá kifejezetten nem kéri neve feltüntetését, forrásként megjelölését ezen kiadványokban.

A felperes keresete kiterjedt alperesek által 2010., 2011., 2012. és 2013. években 2., 3., 4. és 5. kiadásként megjelentett EJ „X” című tankönyvre is. Keresetének kiegészítésében megjelölte, hogy álláspontja szerint mely tartalmak, feladatok vonatkozásában következtek el az alperesek jogsértést, hol történt átvétel, hol jogellenes átdolgozás, vagyis azonosságban és hasonlóságban jelölte meg a jogsértés jellegét. A felperes módosított keresete tekintetében kiegészítő szakértői vélemény készült. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felperes sérelmezte, hogy az a keresettel támadott tankönyvek közül az 5. kiadást nem vonta vizsgálat alá, de annak kiegészítését az elsőfokú bíróság azért tartotta szükségtelennek, mert a felperes nem hivatkozott olyan konkrét azonosságra, vagy hasonlóságra ami kizárólag ebben az 5. kiadásban szerepelt volna. A kiegészítő szakvélemény megállapította, hogy 42 esetben fedezhető fel azonosság, 72 esetben mutatkozik hasonlóság, és 11 esetben nem vélt felfedezni a megjelölt példák között érdemi hasonlóságot. Megállapítása szerint 9 eset kivételével csupán az alapul szolgáló - akár egyéni, eredeti jellegű - feladat által megtestesített ötlet került felhasználásra. Az érintett 9 példa vonatkozásában ugyanakkor az alperesek rendelkeztek felhasználási engedéllyel, figyelemmel arra, hogy nem volt olyan példa e 9 db közül, melyek a felperes 2000-es évében kiadott tankönyvében szereplő kérdéseket oly módon használták volna fel, hogy azok semelyik, alperesek által készített (közbenső) tankönyvben nem szerepeltek. Tehát e 9 példa vonatkozásában nem tértek vissza az alperesek a 2000-es tankönyvhöz, így jogszerűen jártak el az érintett feladatok azonos, vagy hasonló módon történő felhasználásakor, többszörözésekor, átdolgozásakor. Az eljáró tanács a szakértői vélemény kiegészítésekor kitért arra is, hogy jelen perben az átvétel kategóriájára történő hivatkozás alaptalan, figyelemmel a szabad felhasználási esetkör speciális célkitűzésére.

Az elsőfokú bíróság a fentieket összegezve rámutatott, hogy a szakvélemények megállapították a szerzői jogi szempontból releváns azonosságokat és hasonlóságokat. Az alapszakvélemény szerint 10 db egyéni, eredeti jelleggel rendelkező, szerzői jogi jogvédelemre jogosult feladat vonatkozásában volt megállapítható az alperesek általi másolás, míg a kiegészítő szakvélemény szerint - a felperes keresetének módosítására tekintettel elvégzett ismételt vizsgált során - 9 olyan példa volt, amely azonosságot, illetőleg hasonlóságot mutatott, míg a további felperesi hivatkozások szerzői jogi védelemben nem részesülhetnek. E szerzői jog szempontból releváns tényeket az elsőfokú bíróság a peres felek között létrejött 2006-os megállapodás rendelkezéseinek a figyelembevételével értékelte, mert szerzői jogi jogsértés csak abban az esetben valósulhat meg a felhasználói szerződés megkötése esetén, amennyiben a felhasználói szerződésben meghatározott jogosultság kereteit az alperesek túllépték volna. (Kúria Pfv.V.20.735/2012/7. szám). Ennek körében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 2006-os megállapodás kiterjedt az I.r. alperes által 2001-ben kiadott EJ: „Y” és a 2003-ban kiadott EJ - FL szerzők „X” címmel - az általános iskolák 2. osztálya részére készült - tankönyvekre, továbbá az előbbi 2006.

januárjáig kiadott 2., 3., 4. és 5. kiadására, valamint az utóbbi 2. és 3. kiadására is. E művek megváltoztatására, átszerkesztésére, átdolgozására bármely más szerző közreműködésével volt jogosult a felhasználó I.r. alperes a 2006-os megállapodás 6. pontja szerint, vagyis a megállapodás kizárólag a 2000-es felperesi tankönyvre való visszatérítést nem jogosította. Ebből következően amennyiben az alperesek részéről olyan felhasználás történt, amely nem jogosított tankönyvi példára vonatkozott, csupán akkor lett volna megállapítható az alperesek részéről a szerzői jogsértés. Figyelemmel azonban arra, hogy az alperesek keresettel támadott tankönyveiben felhasznált azonosság, vagy hasonlóság az átdolgozásokor felhasználási engedéllyel történt, nem állapítható meg szerzői jogsértés.

Kiemelte, hogy a kiegészítő szakvélemény a felperes általi hivatkozásokat - a tananyag felépítésének meghatározott logikája, a fejezetek meghatározott elképzelések szerinti tagolása, az egyes típusú feladatok következetes elhelyezése fejezeteken belül, stb., - megvizsgálva azt állapította meg, hogy a felperesi mű szerzői jogvédelemre méltó a tartalom összeválogatásában, elrendezésében vagy szerkesztésében. Ugyanakkor ez nem eredményezi azt, hogy a tankönyv felépítését célzó elképzelések, ötletek önmagukban is szerzői jogi védelem alá vonhatóak. Az elsőfokú bíróság az aggálytalannak tartott szakvélemények megállapításai, és a perben beszerzett okirati bizonyítékok (2006. május 16-i szerződés) egybevetése alapján azt állapította meg, hogy az alperesek részéről szerzői jogi jogsértés nem történt, mert ők a felperes művét a keresettel támadott tankönyvekben engedéllyel használták fel, és annak kereteit nem lépték túl.

Alaptalannak találta azt a felperesi hivatkozást is, hogy a keresettel támadott tankönyvekben a nevének feltüntetésének elmulasztásával is megsértették az alperesek a szerzői jogát. E körben utalt arra, hogy a szakvélemény szerint a perbeli esetben átdolgozás valósult meg. A szerzői jogosultnak kizárólagos joga annak eldöntése, hogy milyen név alatt kerüljön nyilvánosságra a műve, ezért amennyiben érvényes szerződésben nevének mellőzését elrendelő engedélyt adott a mű felhasználására, akkor az ezen engedély kereteit túl nem lépő műpéldányokra nem követelheti nevének utólagos feltüntetését. A 2009-es tankönyv a 2006-os megállapodás 8. - közvetve pedig az 1., 3., 4. és 6. pontja értelmében - a 2001-es és 2003-as tankönyvek jogosított átdolgozása. Ezért a felperes nem hivatkozhat a Szjt. 12.§-ában foglalt névfeltüntetés jogára a már megjelent műpéldányok vonatkozásában, csak a jövőre nézve követelheti, hogy az alperesek a 2009-es tankönyv jövőbeni kiadványain szerzőként tüntessék fel. Amennyiben egy felhasználó, mint jelen esetben is az alperesek - az Szjt. 9. § /2/ bekezdése és 12. § és 42 - 55. § rendelkezéseinek megfelelően érvényes engedélyt kapott a mű olyan módon történt felhasználására, hogy azon a szerző nevének feltüntetése nem kötelező - a szerző felperes nem kifogásolhatja az engedély kereteit meg nem haladó mértékű felhasználást. A 2006-os megállapodásban a felperes kifejezetten nem kérte neve feltüntetését, forrásként megjelölését a kiadványokban, ezért az alperesek a megállapodás 8. pontja szerinti eljárása a felperes szerzői jogát nem sérti. Az Szjt. nem zárja ki, hogy a szerző igényelje nevének feltüntetését a jövőben kiadott példányokon, de a felperes ilyen tartalmú keresetet nem terjesztett elő.

Az „X” címhasználattal kapcsolatos keresetet illetően utalt arra, hogy a szakvélemény szerint „X” kifejezést a megfogalmazásában foglalt logika nem teszi saját, egyéni, eredeti jelleggel rendelkező címmé. Az egyszerű birtokos jelzős kapcsolat, alkalmazása nem ritka, ezért az ilyen jellegű címek esetében az egyéni, eredeti jelleg felhasználása megkérdőjelezhető, ezért a felperes nem hivatkozhat a Szjt. 16. § /2/ bekezdésében foglalt, a művek sajátos címét

megillető jogvédelmére, mert az „X” címet szerzői jogvédelem nem illeti meg. A felperes címhasználatával kapcsolatos - az Szjt. meghaladóan - kötelmi alapon előterjesztet keresetével szemben az alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a felek közötti szerződések lehetetlen szolgáltatásra irányultak volna e körben. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a konkrét esetben nem lehetetlen szolgáltatásra irányult a szerződés, hanem a r.Ptk. 210. § /3/ bekezdése szerint a felek ugyanabban a téves feltevésben voltak a szerződés megkötésekor, amire az alperesek a r.Ptk. 236. § /3/ bekezdése alapján megtámadási kifogásként alappal hivatkoztak. A 2006. május 16-i megállapodás 4. pontjának „X” cím használatára vonatkozó rendelkezése az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a r.Ptk. 210. § /3/ bekezdése szerint azért érvénytelen, mert a felek abban a téves feltevésben voltak, hogy „X” cím szerzői jogi védelmet élvez. Mivel pedig emiatt e szerződéses kikötés érvénytelen a felperes a címhasználatával kapcsolatos keresete is alaptalan. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a kereset jogalapját - a szerzői jogi jogsértés megvalósulását illetően - alaptalannak találta, ezért jogalap hiányában a keresetet teljes egészében elutasította, mert a jogsértés megállapításához kapcsolódó egyéb kereseti kérelmek sem teljesíthetők a jogsértés hiányában.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperesek keresete szerinti marasztalását kérte. Az elsődlegesen kérelme körében eljárási hibákra hivatkozott, míg érdemben az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetéseit vitatta. Az eljárási kérdéseket illetően fenntartotta, hogy az SzJSzT kirendelésére jogszerűtlenül került sor, mert e testület a perben szakértőként a vezetőjével szemben fennálló objektív kizárási ok miatt nem járhatott volna el. Megismételte, hogy az SzJSzT elnökhelyettese az alperesek jogi képviselője („D”), ezért a vele, mint az SzJSzT. vezetőjével szemben a Pp. 178. § (2) bekezdésének második mondata és a 13. § (1) bekezdés b.) pontja alapján fennálló objektív kizárási ok miatt az SzJSzT sem járhatott volna el szakértőként. „D” vezetői minőségével kapcsolatban utalt az 1/1999. BKPJE és 1/2000. BKPJE jogegységi határozatokra, valamint az SzJSzT. ügyrendjére, melyek alapján „D” elnökhelyettesként az SzJSzT vezetőjének minősül. Ezek alapján pedig az SzJSzT-t a Pp. 178. § /2/ bekezdésének utolsó mondata alapján fennálló objektív kizárási ok miatt, ki kellett volna zárni az eljárásból, amire törvénysértően nem került sor. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos érvelése helytelen, és ellentmond a jogszabályi rendelkezéseknek. Fellebbezése kiegészítésében előadta azt is, hogy „E” az SzJSzT elnöke, aki a pert megelőző peren kívüli tárgyalások során az ő jogi képviselőjeként járt el. Vagyis az SzJSzT vezetőjével, elnökével szemben a Pp. 178. § (2) bekezdésének második mondata és a 13. § (1) bekezdés b.) pontja alapján fennálló objektív kizárási ok miatt sem járhatott volna el az SzJSzT szakértőként. Fenntartotta, hogy a kiegészítő szakvélemény téves körülményeket, téves tankönyveket vizsgált, ezért az emiatt sem használható fel, vagyis releváns szakkérdésekben nem készült szakvélemény. A kiegészítő szakvélemény álláspontja szerint - az elsőfokú eljárásban már előadottak szerint - kizárólag a felperes „Én matematikám” és a II.r. alperes „Y” című műveket hasonlította össze, de a perben keresettel támadott tankönyveket (II.r. alperes: „X” című tankönyvét) nem tette vizsgálata tárgyává, amit az elsőfokú bíróság tévesen figyelmen kívül hagyott.

Érdemben a címhasználat körében fenntartotta, hogy a felek között létrejött 2006-os szerződésben a felek rendelkeztek a címhasználatról. Az 1997-s szerződésből is kiderül,

hogya a vitatott cím „egyik félnek sem kizárólagos tulajdona, egyik fél sem jogosult felette egyedül rendelkezni”. Ezért a „jogsértő kiadványok címhasználatát a felek korábbi megállapodásában foglaltaknak ellentmond” az I.r. alperes „X” címet a keresettel támadott tankönyvek tekintetében nem volt jogosult használni. Tévesen állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy e körben a felek közös téves feltevésben voltak, „mert a felek kiköthetnek akkor is valamit, ha az nem szerzői jogilag védett, megállapodhatnak bármilyen önkorlátozásban”. Az átdolgozással kapcsolatosan kiemelte, hogy a felek közötti megállapodásokból eredően „X” című felperesi tankönyvet semmilyen formában nem voltak jogosultak az alperesek felhasználni. Az alperesek hivatkozása e körben az volt, hogy a 2006-os szerződés alapján szerintük jogosított 2001-es tankönyvet dolgozták át, amit szabadon megtehettek. Az elsőfokú ítélet indokolása viszont megállapítja, hogy 122 hasonló, illetve azonos feladat a felperesi tankönyv 18,34 %-át, míg az alperesi könyveknek 16,8 %-át teszi ki, vagyis az alperesek a felperes művének számottevő részét használták fel. Álláspontja szerint „az SzJSzT nem végzett alapos munkát, számtalan releváns információt figyelmen kívül hagyott”, amiket részletezett. Álláspontja szerint bizonyította, hogy a felperesi mű átvétele, átdolgozása megtörtént, „ezért azt kellett volna tisztázni, hogy volt-e joga az alpereseknek erre, mert ha nem, akkor jogsértés történt.” E körben az elsőfokú bíróság hiányosan állapította meg a tényállást, és téves jogi következtetésre jutott, figyelmen kívül hagyva több releváns tény. Tisztázandó kérdés lett volna, hogy a felperesi mű védendő-e, azaz szerző jogilag védett részeket vettek-e, dolgoztak-e át az alperesek. Az elsőfokú bíróság e tekintetben tévesen hagyatkozott az alapszakvéleményben foglaltakra, mert az sok tekintetben hibás, hiányos. A szakértői testület tévesen jutott arra, hogy a felperesi mű gyűjteményes mű, ezzel szemben a keresettel támadott tankönyvek minősülnek annak. A szakvélemények a felperesi tankönyvet gyűjteményes műnek minősítették, és annak csupán egyes részeit vizsgálták, azaz a tartamát, de éppen a tartalom összeváltogatása, elrendezése, szerkesztése egyéni eredeti jellegű minőségét vonták tévesen kétségbe, holott éppen ezek közé tartozik a „Rakos módszerként”, „Rakos koncepcióként” említett tanítási metodika. A szakvélemény nem vette figyelembe, hogy a „Y” című műtől (2001-es tankönyv) eltérő, és „sokkal inkább a felperesi tankönyvre hajazó, azt sok esetben mechanikusan másoló egyéni szerkesztési elv jelenik meg a sérelmes kiadványokban.” A szakvélemények tévesen minősítették ötletnek jelentős tartalmakat, kivéve ezeket ezáltal a jogilag védendő kategória közül. Kimondták ugyan, hogy az átdolgozás joga nem korlátlan, magára a korlátokra is felhívták a figyelmet, de ehhez képest ezt sem a szakvélemények, sem az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Tény, hogy a 2006-os szerződés megengedte az átdolgozást a „Y” című kiadvány (2001-es tankönyv) vonatkozásában, „de az átdolgozásnak is vannak korlátai, mely a törvényből, annak szellemiségéből, a joggyakorlatból, de még az SzJSzT perbeli szakvéleményéből is egyértelműen kiviláglik”. Ennek lényege szerint a szerzőnek kifejezett, közvetlen rálátást kell biztosítani annak eldöntésében, hogy egy kész alkotás mennyiben és milyen másik, új alkotás alapjául szolgáljon. Ennek alapján pedig az alperesek jogsértést követtek el, hiszen a felperesnek nemhogy közvetlen, de még közvetett információja sem volt az átdolgozás tényéről, nemhogy annak mikéntjéről. A 2006-os szerződés 6. pontja a „Y” című mű átdolgozását engedi, de ha átdolgozásra is kaptak engedélyt az alperesek, azt akkor sem lehet a Szjt. kijátszva alkalmazni, ugyanis a három kiadványt összevetve (felperesi mű, a II.r. alperes 2001-es tankönyve, továbbá a keresettel támadott tankönyvek), amennyiben a „Y” című könyvet dolgozta át a II.r. alperes, annak nem lehet az eredménye

az, hogy visszatérjen a felperesi tankönyvhöz. Fontos körülményeknek tartotta - amit nem vett figyelembe az elsőfokú bíróság és a szakvélemények sem - hogy „a 2006-os szerződésben rögzített átdolgozási, felhasználási mód engedélyezésének célja kifejezetten csak az alperesi jogsértés rendezése volt. Azaz az alperesnek a „F” ellen elkövetett jogsértése okán (akinek grafikáit engedély nélkül használta fel a könyvben) át kellett, hogy dolgozza a „Y” című tankönyvet, azaz kizárólag ezen grafikai vonatkozásban. Azonban ehhez szükség volt a felperes hozzájárulására, melyet kizárólag e célból volt kénytelen megadni az I.r. alperesnek.” Kiemelte - amit az elsőfokú bíróság szintén figyelmen kívül hagyott - hogy a felek közötti 2006-os szerződés az EJ: „Y” című kiadványra vonatkozott. E szerződés 6. pontja szabályozza az átadott felhasználási módokat, melyek között az átdolgozás szerepel, de az átvétel nem. Az átvétel módosítás nélküli átemelés, de nem tartozik a szabad felhasználási körbe. Ebből következően a felperes által csatolt mellékletben szereplő táblázatokban megjelölt azon esetekben, amelyekben a felperesnek az „Én matematikám” című kiadványára visszavezethetően kerültek bele a „Y” című kiadványba, és a „Y” és az EJ „X” című kiadványban azonosan szerepelnek, azok átvételnek minősülnek. Tekintettel arra, hogy átvételi jogot nem szerzett az I.r. alperes a felperestől, ezek jogsértőnek minősülnek. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a két alperesnek egymástól függetlenül volt-e joga átdolgozásra, hiszen két alperes szerepel a perben és mindegyik tekintetében külön kellene vizsgálni, hogy megsértették-e a felperes jogait. A per eldöntése szempontjából döntő jelentőségű, hogy a II.r. alperesnek, mint szerzőnek nem volt szerződése az I.r. alperesi kiadóval. Vagyis amennyiben az I.r. alperes érvelése helyes lenne abban, hogy a 2006-os szerződés alapján joga volt átdolgozásra, a II.r. alperesnek mint szerzőnek erre nem volt jogosultsága, mert a felhasználói szerződéseket csak írásban lehet megkötni, szóban nem. A II.r. alperes esetében, ezért egyértelműen meg kellett volna állapítani a jogsértés tényét. Ennek oka az, hogy a II.r. alperes közvetlenül a felperestől nem kapott engedélyt a felperesi mű felhasználására, közvetett engedélyt pedig csak úgy kaphatott volna a II.r. alperes, ha olyan személytől kapott volna felhasználási engedélyt, aki azt maga is tovább adhatja. Az alperesek arra hivatkoztak, hogy ez az eset áll fenn, mert az I.r. alperes jogosult volt a felperes és az I.r. alperes (kiadó) között 2006-ban kötött szerződés alapján a felhasználásra. Amennyiben így is lenne a felhasználási engedélyt írásban a kiadótól kellett volna megkapnia a II.r. alperesnek az Szjt.45.§ (1) bekezdése szerint, de ilyen megkötésre az alperesek között nem került sor. Az elsőfokú ítélet releváns tényállási elemeket nem említ, így a perbeli szerződés megkötésének előzményeit, vagy azok megszületésének körülményeit, s melyekből levonható lenne azon általa hivatkozott körülmény, hogy az átdolgozási engedélyt milyen céllal adta a 2006-os szerződésben.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

Álláspontjuk szerint a perben kirendelt SzJSzT nem volt kizárt, a testület ugyanis nem vonható a Pp.178.§-a alá, működését a 156/1999. (XI.3.) Kormányrendelet és saját ügyrendje szabályozza, önálló jogi személyisége nincs, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának része. A Kormányrendelet szerint a testületet az elnök irányítja és képviseli, a helyettes nem képvisel, nem irányít, az elnök távollét és akadályoztatás esetén jelöl ki elnökhelyettest csupán. Az SzJSzT elnöke és az alperes jogi képviselője személyesen „közelébe sem került az ügynek”. Arra a körülményre tekintettel, hogy SzJSzT elnöke („E”) korábban az ügyben a felperes képviselőjeként járt el, az SzJSzT elnökhelyettese („D”)

pedig az alperesek jelen perbeli jogi képviselője, az elsőfokú bíróság kifejezetten felhívta kirendelő végzésében az SzJSzT elnökét, hogy az eljáró tanács kijelölése során gondoskodjon a saját maga helyettesítéséről, és kérje fel az SzJSzT tiszteletbeli elnökét az eljáró tanács kijelölésére azzal, hogy abban sem "E", sem pedig "D" ne vegyen részt. Az eljáró tanács tagjainak kijelölésére ennek megfelelően került sor, akikkel szemben fel sem merülhet az elfogultság, erre a felperes nem is hivatkozott. Nem támasztják alá a kizárást a felperes által hivatkozott jogegységi határozatok sem, hiszen azok kizárólag a bírósági szervezeti rendszerre vonatkoznak, kiterjesztő értelmezésüknek jogi alapja nincs. Így nem állt fenn semmilyen objektív kizáró ok az eljárt szakértői testülettel szemben. A beszerzett szakvélemények teljeskörűek voltak, azok kiterjedt valamennyi perbeli tankönyvre, ami megállapítható a SzJSzT tiszteletbeli elnökének ("G" nek) a 2014. szeptember 12-i nyilatkozatából is. E szerint „a szakvélemény alapjául szolgáló 58. számú kirendelő végzés az 57. sorszám alatt érkezett keresetpontosítás 1. számú mellékletben található táblázatban megjelölt művek összehasonlítását kérte és a felperes által összeállított táblázat első sora a következő címet tartalmazza: felperes neve: X, EJ: Y és EJ: X 1-4. kiadások. Ennek megfelelően a kiegészítő szakvélemény a felperes: X című könyvét hasonlította össze EJ: Y és X 1-4. kiadások című könyveivel". Mindez egyébként az alapszakvélemény és kiegészítő szakvélemény tartalmából is aggálytalanul megállapítható. Az elsőfokú bíróság az aggálytalan szakvéleményeket figyelembe véve a 2006-os szerződés vizsgálatával helyesen állapította meg, hogy a keresetben kifogásolt szerzői jogilag védett elemek jogszerűen, felhasználási engedély által jogosítva kerültek a keresettel támadott tankönyvekbe. A címvédelemmel kapcsolatos keresete is alaptalan az elsőfokú bíróság helytálló indokolása szerint, és mivel a felperes kifejezetten kérte, hogy a nevét ne tüntessék fel az átdolgozott művekben, a felperes nevének fel nem tüntetésével sem követtek el az alperesek jogsértést. Az SzJSzT eljáró tanácsának szakértői megállapításain nyugvó elsőfokú ítélet érdemben helyes, azt a fellebbezés alap nélkül tette vitássá. Kiemelték a 2006-os szerződés 6. pontját, mely alapján álláspontjuk szerint minden olyan szerzői jogilag védett tartalom, ami megtalálható a 2001-es tankönyvben, és változtatás nélkül, többszörözéssel átkerült a keresettel támadott tankönyvekbe, az jogszerűen felhasznált tartalomnak minősül, függetlenül attól, hogy azok esetlegesen szerepelnek-e a felperesi tankönyvben. Semmilyen jelentősége nincs annak sem, hogy az alperesek egymás közötti jogviszonya miként alakul, nem hivatkozhat ugyanis szerzői jogainak megsértésére a felperes azon az alapon, hogy a II.r. alperes és az I.r. alperes között nem jött létre írásbeli felhasználási szerződés. A 2006-os szerződés egyértelműen feljogosította az I.r. alperest a „Y” című 2001-es tankönyv bármely szerző közreműködésével történő átdolgozására. Egyébként a „Y” című 2001-es tankönyvnek, és annak az átdolgozásával készült „X” című keresettel támadott tankönyveknek a szerzője egyaránt a II.r. alperes, akinek nyilvánvalóan nem kellett engedéllyel rendelkeznie a felperestől a saját tankönyve többszörözéséhez és átdolgozásához.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés kapcsán az ítélet tábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú

eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, amelyet a Pp. 221.§-ban foglaltaknak megfelelően indokolt meg.

Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett bizonyítékok helyes mérlegelésével állapította meg a releváns tényállást, és abból alapvetően helyes jogkövetkeztetéseket levonva érdemben helytálló döntést hozott, de annak indokait az ítéletábra maradéktalanul nem osztotta.

1.) A perben kirendelt SzJSzT, illetve a nevében szakvéleményt adó eljáró tanács eljárhatott szakértőként, vele szemben nem állt fenn kizárási ok:

A felperes hivatkozása szerint az SzJSzT kirendelésére jogszerűtlenül került sor, mert e **testület** a perben szakértőként - a vezetőivel (elnökével és helyettesével is) szemben a Pp. 13. § (1) bekezdés b.) pontja alapján fennálló objektív kizárási ok miatt - a Pp. 178. § (2) bekezdésének második mondata alapján nem járhatott volna el szakértőként. A felperesnek ez az érvelése az alábbiak szerint téves:

A Pp. 177.§ (2) bekezdése határozza meg, a perben kirendelhető szakértő fogalmát, mely szerint: A bíróság a szakértői névjegyzékben szereplő igazságügyi szakértőt, szakvélemény adására feljogosított gazdasági társaságot, **szakértői intézményt**, vagy külön jogszabályban meghatározott állami szervet, intézményt, szervezetet rendelhet ki szakértőként. Más szakértő csak ezek hiányában, kivételesen alkalmazható. Emellett a Pp. 183.§ (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: A bíróság az igazságügyért felelős miniszter rendeletében meghatározott körbe tartozó szakkérdésekre - szakértőként történő véleménynyilvánítás végett - a **rendeletben meghatározott szakértői testületet** kereshet meg. A testület - külön törvényben meghatározott - bizottságban jár el. Vagyis a Pp. meghatározza, hogy kik rendelhetők ki a bíróság által szakértőként, mely felsorolásban így szerepel: a.) az igazságügyi szakértő, b.) feljogosított gazdasági társaság, **c.) szakértői intézmény**, d.) külön jogszabályban meghatározott állami szerv, intézmény, szervezet, továbbá **e.) az igazságügyi szakértői testületek**.

Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. Törvény (Isztv.) a Pp.-vel megegyező tartalmú rendelkezései szerint igazságügyi szakértői tevékenységet az erre feljogosított a.) természetes személy (igazságügyi szakértő), b.) cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaság, **c.) e célra létesített igazságügyi szakértői intézmény**, d.) külön jogszabályban feljogosított állami szerv, intézmény, szervezet és **e.) igazságügyi szakértői testületek végzik**.

Ebből következően nyilvánvaló, hogy a szakértői intézmény és a szakértői testületek nem vonhatók egy fogalmi körbe. Ezt maga az Isztv. is egyértelművé teszi, amikor - önálló cím alatt - a 25.§-ában külön adja meg **az igazságügyi szakértői intézet** fogalmát (miniszter által alapított költségvetési szerv), és 29.§-ában külön rendelkezik - szintén önálló cím alatt - **az igazságügyi szakértői testületekről**. **Utóbbiak** a miniszter által rendeletben meghatározott szakkérdésekben szakértőként vélemény nyilvántartására létrehozott szakértői testületek. Az Iszt. 29.§ (5) bekezdése úgy rendelkezik továbbá, hogy külön törvény felhatalmazása alapján is létrehozható szakértői testület, aminek működésére külön jogszabály eltérő rendelkezéseket állapíthat meg.

A miniszter által alapított igazságügyi **szakértői intézmények** tevékenységének működési feltételeit az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek elnevezésű költségvetési szerv biztosítja [304/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet]. Ezek az intézetek az alábbiak: **..1.i** Műszaki, Könyv- és Adószakértői Intézet, **...1.i** Orvosszakértői Intézet, Országos Toxikológiai Intézet, továbbá a **...2., ...3.i, ...4.i, ...5.i, ...6.i, ...7.i, ...8.i, ...9i és ...9i** Intézetek.

Az igazságügyért felelős miniszter által - a szakterület ágazati irányításáért felelős miniszter egyetértésével - létrehozott igazságügyi **szakértői testületek** felsorolását az igazságügyi szakértői testületek szervezetéről és működéséről szóló 33/2007. (VI. 22.) IRM rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza: Ezek: Az Agrárgazdasági Igazságügyi Szakértői Testület, 2. Az Állategészségügyi Igazságügyi Szakértői Testület, 3. Az Egészségügyi Területen Működő Igazságügyi Szakértői Testület, 4. A Pénz- és Tőkepiaci Igazságügyi Szakértői Testület, 5. A Műszaki Igazságügyi Szakértői Testület. Külön törvénnyel alapított **szakértői testület** pedig - egyebek mellett - az Szjt. 101. § (1) bekezdése értelmében szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben - akitől a bíróságok és más hatóságok szakvéleményt kérhetnek - a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő szakértő testület, vagyis **a szakértő**. A testület tagjait az igazságügyért felelős miniszter a kultúráért felelős miniszterrel egyetértésben ötéves időtartamra nevezi ki. A testület szervezetének és működésének részletes szabályait a Szerzői Jogi Testület szervezetéről és működéséről szóló **156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet állapítja meg**.

Annak a kérdésnek a rendezése, hogy a fent részletesen felsorolt - a perben kirendelhető - **különböző szakértők** tekintetében milyen objektív kizárási okok állnak fenn, amelyek esetén az adott igazságügyi szakértő, feljogosított gazdasági társaság, **szakértői intézmény**, vagy **szakértő testület** nem járhat el a perben, a mindenkor jogalkotói akarattól függ, és ennek - kiterjesztően nem értelmezhető szabályait - a Pp. illetve az adott szakértői formára irányadó egyedi jogszabályok rendezik.

Ennek megfelelően a Pp. 178. § /1/ bekezdése rendezi, hogy ki nem járhat el szakértőként.

A Pp. 178. § /2/ bekezdése szerint pedig az ügyben szakértőként nem járhat el az a **gazdasági társaság**, amelynek tagjával vagy vezető tisztségviselőjével szemben a 13. § 61/ bekezdésének a./, b./ vagy c./ pontjában, illetve vezető tisztségviselőjével szemben a 13. § /1/ bekezdés e./ pontjában meghatározott kizáró ok áll fenn. Az ügyben nem járhat el az **a szakértői intézmény sem**, amelynek vezetőjével szemben a 13. § /1/ bekezdésének a./, b./, c./ vagy e./ pontjába meghatározott kizáró ok áll fenn.

Vagyis a Pp. 178.§ (2) bekezdésében megfogalmazott objektív kizárási okok kizárólag a feljogosított gazdasági társaságra és szakértői intézményre, illetve annak vezetőire vonatkoznak, de a szakértői testületekre, így a jelen perben eljáró SzJSzT-re sem.

Rámutat az ítéletábra, hogy az igazságügyi **szakértői testületek** szervezetéről és működéséről szóló 33/2007. (VI. 22.) IRM rendelet 17.§-a határozza meg, hogy a szakértői testület eseti bizottsága elé kerülő ügyek intézésében ki nem vehet részt **szakértőként**, továbbá a Pp. 183.§ (3) bekezdése a szakértők kizárására vonatkozó rendelkezéseit szintén kizárólag a bizottság tagjára (vagyis magára a **szakértőre**) rendeli megfelelően alkalmazni. Ezzel összhangban a Szerzői Jogi Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. Rendelet 6.§ (3) bekezdése szintén az eljáró tanács szakértő tagjával szemben

fogalmaz meg kizárási okokat a Pp. 178.§ (1) bekezdésére, vagyis a **szakértő** kizárására utalva.

A fenti jogszabályok együttes értelmezéséből csak az a következtetés vonható le, hogy sem a Pp., sem pedig a **szakértői testületeket** létrehozó és működésüket rendező rendeletek nem tartalmaznak olyan kizáró okot (szabályt), ami az adott szakértői testület „vezetőjével” szembeni fennállása esetén az egész szakértői testület (vagyis eljáró bizottság, vagy eljáró tanács) kizárását vonná maga után. Ilyen kizárási szabályt - a Pp.178.§ (2) bekezdése - kizárólag a feljogosított gazdasági társaságok, illetve szakértői intézetek esetén tartalmaz. Megjegyzi az ítéletábra, hogy ennek nyilvánvaló jogpolitikai indoka, hogy feljogosított gazdasági társaságból és szakértői intézményből is számos található az országban, ezért bármelyikkel szemben a Pp. 178.§ (2) bekezdése szerint fennálló kizárási ok esetén kirendelhető másik, míg ezzel szemben a felsorolt szakértői testületek mindegyikéből kizárólag egy (egyedi) létezik, ezért bármelyik szakértői testület „vezetőjével” szemben megfogalmazott kizárási ok esetén nem lenne másik - az adott szakkérdésre kirendelhető - szakértői testület.

Mindebből következően az elsőfokú bíróság a fentiek alapján helytállóan állapította meg, hogy az SzJSzT-vel, mint szakértői testülettel szemben a felperes által felhozott okokból nem állt fenn „objektív” kizárási ok, aminek alapvető indoka hogy a szakértői testületek esetében, azok vezetőjével szemben ilyen objektív kizárási okot nem is fogalmaz meg sem a Pp. sem más jogszabály. A SzJSzT. által adott szakvélemény esetében a kizárási szabályok - az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint - kizárólag az eljáró tanács tagjaira vonatkoztathatók, és vizsgálhatóak. Az eljáró tanácstagokkal szemben ugyanakkor a Pp. 178.§ (1) bekezdésében nevesített objektív kizárási ok nem állt fenn, ilyenre a felperes maga sem hivatkozott. Az ítéletábra megítélése szerint - tekintettel a SzJSzT kirendelésének a konkrét körülményeire, továbbá az eljáró tanács tagjai kijelölésének a jelen esetben követett módjára - az eljáró tanács tagjaival szemben a Pp. 13.§ (1) bekezdésének e.) pontjában meghatározott kizárási ok sem állt fenn, nem merült fel adat arra, hogy tőlük ne lett volna elvárható az ügy tárgyilagosa megítélése.

2.) A felperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a beszerzett szakvélemények nem voltak teljeskörűek.

A felperes módosított keresetében, a neve feltüntetésének elmaradása és a jogosulatlan címhasználat mellett arra hivatkozott hogy az alperesek jogsértést követtek el, mert a felperesi tankönyvből szerzői jogilag védett tartalmakat átvéve, jogsértően készítették el és adták ki a keresettel támadott tankönyveket. A keresetlevél 1/F/18-as mellékleteként, és 57. sorszám alatti (71. sorszám alatt pontosított) beadványa mellékleteként csatolt táblázatokban tüntette fel a felperesi tankönyv, valamint a keresettel támadott tankönyvek között álláspontja szerint fennálló azonosságokat és hasonlóságokat, melyek jogosulatlan átvételével megvalósult a szerzői jogi jogsértés. Az alperesek védekezésének lényege szerint minden olyan szerzői jogilag védett tartalom, ami megtalálható a 2001-es és 2003-s „jogosított” tankönyvekben, és többszörözéssel átkerült a keresettel támadott tankönyvekbe, az jogszerűen felhasznált tartalomnak minősül.

Ebből következően a jelen szerzői jogvitás ügyben szakkérdésnek minősült a felperes neve feltüntetésének elmaradása, a címhasználat kérdése, továbbá a jogosulatlan felhasználásra

hivatkozás tényalapja körében annak a vizsgálata, hogy a felperesi tankönyv (annak mely részei) esnek szerzői jogi védelem alá, ezekből mi került felhasználásra a keresettel támadott tankönyvekben, illetve e szerzői jogi védelem körébe eső felhasznált tartalmak szerepelnek-e a közbenső (2001-es és 2003-as) tankönyvekben. Ehhez a szakértői testületnek a felperesi tankönyvet kellett összevetni a keresettel támadott alperesi tankönyvekkel (2009-1013-ig 5 kiadás), valamint a 2001-es és 2003-as közbenső tankönyvekkel a felperes által táblázatokban csatolt hivatkozások tükrében.

Az alapszakvélemény - az elsőfokú eljárásban akkor előterjesztett kereset szerint - e vizsgálatot a felperesi tankönyv, a közbenső tankönyvek, és az akkor keresettel támadott 2009-es tankönyv tekintetében elvégezte.

A kiegészítő szakvélemény tartalmából (41. pont, 44. pont) továbbá az SzJSzT tiszteletbeli elnökének a 90.sorszámú nyilatkozatából megállapíthatóan a kiegészítő szakvélemény a felperes: **X** című tankönyvét hasonlította össze **EJ: Y** és **X** 1-4. kiadások című könyveivel, a kiegészítő szakvélemény 41/c. pontjából megállapíthatóan a felperes 57. sorszám alatti (71. sorszám alatt pontosított) beadványa mellékleteként csatolt táblázatokban foglaltak tükrében. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a kiegészítő szakvélemény 42. pontja szerint a felperes által az újabb (57. és 71.) beadványaiban megjelölt feladatok jelentős része már az alapszakvélemény elkészítése előtt is megjelölésre került a felperes által. A fentiek alapján az ítéltábla álláspontja az volt, hogy a perben beszerzett alap-, és kiegészítő szakvélemények a megfelelő tankönyveket és a megfelelő módon vetették össze, ez alól kizárólag a 2013-as kiadású (5. kiadás) keresettel támadott tankönyv volt kivétel. Ez a körülmény ugyanakkor azért nem bírt jelentőséggel, mert a felperes több alkalommal is úgy nyilatkozott (57-es és 71-es beadványok), hogy a keresettel támadott alperesi tankönyvek vitatott tartalma megegyezik, ami egyébként megállapítható a felperes által csatolt táblázatban feltüntetett vitatott tartalmak összevetéséből is. Ezért az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a szakvélemények további kiegészítése azért szükségtelen, mert a felperes nem hivatkozott olyan konkrét azonosságra, vagy hasonlóságra ami kizárólag az 5. kiadásban szerepelt volna, de a többi keresettel támadott és szakértői vizsgálat alá is vont tankönyvben nem. A beszerzett szakvélemények részletesen foglalkoztak a felperes címhasználattal kapcsolatos, valamint a névfeltüntetés személyhez fűződő jogával is. Kimerítő elemzést adtak arról, hogy - a felperes által hivatkozott - az adott tartalom milyen okokból nem minősül szerzői jogilag védettnek, vagy éppen miért minősül annak, ezt részletesen indokolták. A felperes által - fellebbezésében is - hivatkozott ötlet, koncepció, tankönyvi felépítés kapcsán pedig szintén indokolt véleményt nyilvánítottak az irányadó nemzetközi kitekintést is ismertetve. Mindezek alapján az ítéltábla álláspontja szerint a jelen szerzői jogvitás ügyben releváns szakkérdésekre a beszerzett szakvélemények választ adtak és azok a megalapozott ítéleti döntés alapjaként felhasználhatóak.

3.) A fellebbezés érdeme:

A.) A jogosulatlan felhasználás kérdéskörében a jelen perben alapvetően három kérdésben kellett a bíróságnak állást foglalnia:

- Az első az volt, hogy a felperes rendelkezik-e szerzői jogokkal a felperesi tankönyvet illetően, amennyiben igen úgy ennek köre mire, a felperesi tankönyv milyen tartalmára terjed ki.
- A második kérdés az volt, hogy amennyiben a felperes alkotása szerzői jogvédelemre tarthat igényt, akkor sor került-e felperesi mű bármely azonosítható, egyéni eredeti jelleggel bíró részének a felhasználására a keresettel támadott tankönyvekben.
- Amennyiben igen, azt kellett megítélni, hogy a felhasználásra az alperesek a keresettel támadott tankönyvek tekintetében rendelkeztek-e felhasználási engedéllyel, és ezért fizettek-e díjazást, hiszen ettől függ, hogy megsértették-e a felperes szerzői jogait.

Az első kérdést illetően az elsőfokú bíróság a szakvélemények alapján helytállóan állapította meg hogy a felperesi tankönyv egyéni, eredeti szellemi alkotásnak, szerzői műnek minősül, és gyűjteményes műként a Szjt. 7. §-a által biztosított védelemmel rendelkezik, de a tankönyv felépítését célzó elképzelés (ötlet, koncepció) önmagában nem tartozik az Szjt. hatálya alá. A felperesi tankönyv így gyűjteményes műként egészében, és azon elemeiben, melyek maguk is egyéni, eredeti jellegűt mutatnak, szerzői jogvédelemre tarthatnak számot, de a gyűjteményes műként való minősítésétől függetlenül a felperesi matematika tankönyvben az ötlet szintjét meg nem haladó szintű megoldások, feladatok, példák a szerzői jogvédelem hatókörén kívül esnek. A felperesi tankönyv pedig tartalmaz szerzői jogvédelmet megalapozó egyéni, eredeti feladatokat, és az ötlet szintjét meg nem haladó - a szerzői jog hatókörén kívül eső - példákat is.

Második kérdés tekintetében a beszerzett szakvélemények alapján az elsőfokú bíróság szintén helytállóan állapította meg, hogy a keresettel támadott tankönyvek tekintetében az alapszakvélemény szerint 10 db egyéni, eredeti jelleggel rendelkező, szerzői jogi jogvédelemre jogosult feladat vonatkozásában volt megállapítható az alperesek általi másolás. A kiegészítő szakvélemény szerint pedig 9 olyan szerzői jogi védelem alá eső példa volt, amely azonosságot, vagy hasonlóságot mutatott, míg a további felperesi hivatkozások szerzői jogi védelemben nem részesülhetnek, vagyis erre a felperes alaptalanul hivatkozott.

Már a harmadik kérdéskörre átvezető tényként, de szintén helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a fentiek szerint a szerzői jogvédelem körébe tartozó fenti feladatok - amelyek szerepeltek a keresettel támadott tankönyvekben - mindegyike szerepelt a felek közötti 2006-os megállapodás 1. és 2. pontjában nevesített 2001-es, illetve 2003-as tankönyv első, vagy azok (e szerződésben szintén nevesített) valamelyik 2006-ig kiadott további kiadásában is.

A harmadik kérdéskör (felhasználási szerződések) tartalmi vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy a II.r. alperes, illetve szerzőtársa (FL) a 2001-es és a 2003-as tankönyvekben átdolgozta a felperesi tankönyvet. Az alapszakvélemény szerint ugyanis egy jogvédett tankönyv alapulvételével készített új, egyéni, eredeti jelleggel rendelkező tananyag készítése, ami nem szolgai másolás, az átdolgozás keretei közé vonható.

Az átdolgozásra vonatkozó engedély megadására - elsőfokú bíróság szintén helytálló megállapítása szerint - az Szjt. felhasználási szerződéssel kapcsolatos általános szabályai (42.-55.§) alkalmazandók azzal, hogy az Szjt. 47.§ (1) bekezdése szerint a felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki a mű átdolgozására.

A peres felek közötti 1997-es szerződésben a felperes nem jogosította az alpereseket a felperesi mű átdolgozására, ezért a 2001-es és a 2003-as tankönyvek kiadását követően alappal sérelmezte az átdolgozást (1/F/10.). Ezt a kérdést a felek a 2004-es szerződésben rendezték, mert a felperes - a szerződés tartalma szerint - jogdíj fizetése ellenében utólagosan hozzájárult az átdolgozáshoz a szerződés tartalmából (4. pont) következően az átdolgozással létrejött (2001-es és 2003-as) tankönyvek - de ekkor még kizárólag ezek - tekintetében. Ezek a tankönyvek tehát az alperesek helytálló hivatkozása szerint utólag váltak az átdolgozásra a felperes által jogosítottá, de az „utólagosság” önmagában - a Szjt. 42.§ (2) bekezdéséből következően - nem érinti e tankönyvek átdolgozásra való feljogosítottságát.

Ez ugyanakkor azzal a jogkövetkezménnyel is járt, hogy a felperesi tankönyv átdolgozásának eredményeként létrejött új művek - azaz a 2001-es és 2003-as tankönyvek - felett már annak megalkotói (vagyis a II.r. alperes és FL) rendelkeztek a szerzői jogokkal a Szjt. 29.§-a és 4.§ (2) bekezdése szerint, azzal azonban, hogy e jogok gyakorlása nem lehet sérelmes az eredeti mű szerzőjét megillető jogokra nézve, azaz a felperest a saját tankönyvén megillető szerzői jogaira nézve.

E „Megállapodás” megkötését követően került sor arra, hogy az I.r. alperes kiadta az **EJ: „Y” című 2001-es tankönyv** további kiadásait is, 2002. és 2006. között ennek 2., 3. 4., és 5. kiadását. Kiadta továbbá az **EJ-FL: „X” című 2003-as tankönyv** további kiadásait is, 2004. és 2006. között ennek 2. és 3. kiadását.

A fentiek miatt kezdeményezett a felperes 2006. év elején újabb egyeztetést az alperesekkel, meglátása szerint ők megsértették a 2004-es megállapodást, amikor ismételten kiadták a 2001-es és 2003-as tankönyveket, mert álláspontja szerint a 2004-es megállapodás 4. pontja kizárólag a 2001-es és 2003-as tankönyvek első kiadására terjedt ki, de az ezek újbóli kiadására nem jogosította az alpereseket.

Ez volt az előzménye a felek 2006-os szerződésének, ami két okból is jelentőséggel bír. Egyrészt azért, mert a felperes a fellebbezésében alaptalanul hivatkozott arra, hogy a 2006-os megállapodás megkötésére nem a saját szerzői jogainak megsértése, hanem kizárólag a „grafikus ”F” szerzői jogainak megsértése miatt került sor.” A keresetlevél 1/F13. és 14. sorszám alatti mellékleteként csatolt levelekből ugyanakkor egyértelműen megállapítható, hogy a felperes saját szerzői jogai megsértését állítva kezdeményezte a 2006-os megállapodás megkötését, aminek alapjaként a 2004-es megállapodás előzményeire, vagyis tartalmilag a művének ismételt jogosulatlan felhasználására és átdolgozására hivatkozott, és ezért kezdeményezett egyeztetést.

A 2006-os szerződés előzményei másrészt azért bírnak jelentőséggel, mert a felperes arra önmagában helytállóan hivatkozott a fellebbezésében, hogy az alapszakvélemény megállapítása szerint az Szjt. rendelkezései azt támasztják alá, hogy a szerzőnek kifejezett, közvetlen rálátást kell biztosítani annak eldöntésére, hogy egy kész alkotás mennyiben és milyen másik, új alkotás alapjául szolgáljon. Ugyanakkor a konkrét esetben a felperes a 2006-os levelei megírásakor már nyilvánvalóan ismerte, hogy a 2001-es és 2003-as tankönyvek levelében sérelmezett újbóli kiadásában az ő eredeti tankönyvét mennyiben és milyen módon dolgozták át, hiszen éppen saját műve ezekben történő jogosulatlan felhasználására hivatkozott, és ekkor már az akkor sérelmezett, átdolgozással létrejött művek készen voltak.

Ilyen előzmények után került sor a 2006-os megállapodás megkötésére, ami felhasználási szerződés volt, bár kétségtelenül egyes felhasználási kérdéseket abban csupán utólag, míg más felhasználási kérdéseket a jövőre nézve rendeztek a felek.

E megállapodás 1. pontjában a szerződő felek visszautaltak a 2004-es szerződésre, és ismét rögzítették azt a tényt, hogy a 2004-es szerződésben elszámoltak a 2001-es és 2003-as tankönyvek első kiadásai tekintetében a szerző felperes „szellemi alkotásának” ezen könyvekben történő felhasználása vonatkozásában. A szerződés 2. és 3. pontja szerint a felperes 3.000.000,-Ft+áfa jogdíj fizetése ellenében utólagosan hozzájárult az átdolgozáshoz a szerződés tartalmából következően az átdolgozással létrejött 2001-es és 2003-as tankönyveknek az e szerződés 2. pontjában felsorolt valamennyi kiadása tekintetében. E tankönyvek tehát az alperesek szintén helytálló hivatkozása szerint ismételten utólag váltak az átdolgozásra a felperes által jogosítottá, és ezen „utólagosság” önmagában - a Szjt. 42.§ (2) bekezdéséből következően - nem érinti e tankönyvek átdolgozásra való feljogosítottságát. Ez ugyanakkor szintén azzal a jogkövetkezménnyel is járt, hogy a felperesi tankönyv átdolgozásának eredményeként létrejött új művek - azaz a 2001-es és 2003-as tankönyvek mellett azok 2006-ig kiadott valamennyi kiadása felett - már annak megalkotói (vagyis a II.r. alperes és FL) rendelkeztek a szerzői jogokkal a Szjt. 29.§-a és 4.§ (2) bekezdése szerint, szintén azzal, hogy e jogok gyakorlása nem lehet sérelmes az eredeti mű szerzőjét megillető jogokra nézve, azaz a felperest a saját tankönyvén megillető szerzői jogaira nézve.

Ezen túlmenően e szerződés 4. és 6. pontja szerint a felperes további 3.000.000,-Ft+áfa jogdíj ellenében hozzájárult ahhoz, hogy a 2001-es és 2003-as tankönyveket, és azok 2006-ig megjelent valamennyi kiadását a jövőben az I.r. alperes terület és időbeli korlátozás nélkül kizárólagosan felhasználja, többszörözze, terjessze, jogosult továbbá a művek megváltoztatására, átszerkesztésére, átdolgozására bármely más szerző közreműködésével.

A 2006-os felhasználási szerződés e rendelkezése pedig azt jelentette, hogy a 2001-es és 2003-as tankönyvekben, és azok 2006-ig megjelent további - a felperes által a 2004-es és 2006-os szerződéssel utólag jogosított - kiadásában szereplő azon részei tekintetében amelyek a felperesi tankönyvből szerzői jogilag védett tartalmakat vettek át, az I.r. alperes jogosult volt a felhasználásra. Ezeket a részeket akár a 2001-es és 2003-as tankönyvekben, (vagy azok 2006-ig történt utóbbi kiadásában) szereplőkkel egyezően, vagy akár más szerző közreműködésével átdolgozva újból megjelentethette, kiadhatta. Egyúttal a felperes a tankönyvének e közbenső - utólag jogosított - tankönyvekben szereplő, annak megfeleltethető mértékű „átdolgozására” is feljogosította az I.r. alperest és rajta keresztül az átdolgozással megbízott II.r. alperest, vagyis az alperesek a felperesi műnek ezt a mértéket meghaladó átdolgozására nem voltak jogosultak, azaz a felperesi tankönyvből már engedéllyel felhasznált tartalmat meghaladóan nem voltak jogosultak a felperesi tankönyv további felhasználásra.

Ezért az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a 2006-os felhasználási szerződésben meghatározott jogosultság kereteit az alperesek csupán akkor lépték volna túl, ha a keresettel támadott tankönyvekben olyan szerzői jogilag védett tartalmakat használtak volna fel a felperesi tankönyvből, amik nem szerepelnek a 2006-os szerződéssel jogosított 2001-es és 2003-as tankönyvben, vagy azok 2006-ig történt utóbbi kiadásában.

Mivel azonban erre a fent kifejtettek szerint nem került sor, az állapítható meg, hogy alperesek a felperes által kifogásolt tartalmak keresettel támadott tankönyvekben történő

felhasználásával nem sértették meg a felperes szerzői jogait, ezért a felperes erre alapított keresete alaptalan.

Ezen pedig nem változtat az a felperes által hivatkozott körülmény sem, hogy az alperesek között egyébként nem volt írásbeli felhasználási szerződés a keresettel támadott tankönyveket illetően, mert ez a felperes szerzői jogai szempontjából irreleváns. Ezen túlmenően e körben az alperesek helytállóan hivatkoztak arra is, hogy a 2006-os szerződés egyértelműen feljogosította az I.r. alperest a „Y” című 2001-es tankönyvet bármely szerző közreműködésével történő átdolgozására, mely tankönyvnek, és annak az átdolgozásával készült keresettel támadott tankönyveknek a szerzője egyaránt a II.r. alperes, akinek nem kellett engedéllyel rendelkeznie a felperestől a saját tankönyve többszörözéséhez, átdolgozásához.

B.) Helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a keresettel támadott tankönyvek tekintetében a felperes nevének feltüntetésének az elmulasztásával sem sértették meg az alperesek a felperes szerzői jogát. Az ott kifejtett indokokkal az ítéletábra maradéktalanul egyetért, ezért azokra megismétlésük nélkül csupán hivatkozik, tekintettel arra is, hogy e körben a fellebbezés sem tartalmaz semmilyen érvelést.

C.) A felperes által kifogásolt „X” címhasználattal kapcsolatos keresetet érdemben szintén helytállóan utasította el az elsőfokú bíróság, ugyanakkor annak indokaival az ítéletábra nem értett egyet.

Az ezzel kapcsolatos keresetet illetően szükséges rögzíteni, hogy az aggálytalan szakvélemény megállapítása szerint a kifogásolt műcímet nem illeti meg szerzői jogvédelem, amit utóbb a felperes sem vitatott. A felperes a keresetét - így az ezzel kapcsolatos keresetét is - ugyanakkor az Szjt. 94.§ (1-2) bekezdéseire alapította. Az alperesek azonban szerzői jogi felhasználást - „X” cím szerzői jogi védettsége hiányában - nem valósítottak meg, pedig kizárólag szerzői jogi jogsértés lehet az alapja az Szjt. 94.§ (1) bekezdésére alapított keresetnek, vagyis az Szjt. 94.§ (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazására sincs e körben törvényes lehetőség.

Ugyanakkor „kötelmi alapon” is alaptalan a címhasználattal kapcsolatos kereset. Egyrészt az alperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy ilyen tartalmú megállapítási keresetnek a Pp. 123.§-ában meghatározott törvényes előfeltételi nem állnak fenn, az Szjt. 94.§ (1) bekezdés a.) pontja szerinti speciális megállapításnak pedig az e körben megvalósult szerzői jogi jogsértés hiányában nincs helye.

A címhasználattal kapcsolatos - a felek közötti szerződések rendelkezésein alapulóan - eltiltással kapcsolatos keresetet illetően pedig az ítéletábra álláspontja az volt, hogy az 1997-es szerződés ezzel kapcsolatos 7. pontja nem irányult lehetetlen szolgáltatásra, ennyiben osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Ugyanakkor azt tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az 1997-es szerződés e rendelkezése a közös téves feltevésre alapított eredményes megtámadási kifogás folytán lenne érvénytelen. Egyrészt azért mert az erre alapított alperesi érvelés ténybeli alapjaként felhozottak nem a r.Ptk. 210.§ (3) bekezdésében meghatározott közös téves feltevésnek feleltethetők meg, hanem az r.Ptk.210.§ (2) bekezdésében meghatározott jogi kérdésben való tévedésnek, amelyre alapított megtámadási

jog különös feltételének fennállását az elsőfokú bíróság egyáltalán nem is vizsgálta. Ennek hiányában pedig nem lehet megalapozottan állást foglalni e megtámadási kifogás megalapozottsága kérdésében. Másrészt a felperes alappal hivatkozott a fellebbezésében is tartalmilag arra, hogy önmagában az a körülmény, hogy a kifogásolt műcím az Szjt. hatályos rendelkezései szerint nem rendelkezik szerzői jogi védelemmel, nem zárja ki, hogy a felek a Ptk. 200.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a cím korlátozott használatában szerződéssel megállapodjanak, mely szerződéses rendelkezés köti a feleket.

Ugyanakkor az 1997-es szerződést illetően maga a szerződés rendelkezett úgy, annak 8. pontjában, hogy a kikötött 6 éves határozott idő elteltével a szerződés megszűnik. Vagyis az 1997-es szerződés a 2003/2004-es tanévvel bezárólag megszűnt. A megszűnt 1997-es szerződés felperes által hivatkozott rendelkezése így már a keresettel támadott tankönyvek kiadásakor (2009-től 2003-ig) nem kötötte az alpereseket, vagyis nem volt olyan hatályos szerződéses rendelkezés, amelynek alapján „kötelmi alapon” a kifogásolt címhasználatról el lehetne tiltani őket.

A felperes által e körben hivatkozott 2006-os megállapodás - a felperesi hivatkozással ellentétben - nem erősítette meg az ekkor már meg is szűnt 1997-es szerződés 8. pontját. Annak 4. pontja kizárólag engedélyt tartalmaz az I.r. alperesnek az „X” címhasználatra, bár valóban, kizárólag a „szerzőpáros könyveinek változatlan kiadására.” Ebből viszont - konkrét szerződéses kikötés hiányában nem következik, hogy a szerződő felek abban is megállapodtak volna, hogy a sérelmezett műcímet az alperesek egyébként (ezen túlmenően) nem használhatják. A 2006-os szerződésben tehát az alperesek nem tettek olyan jellegű kötelezettségvállalást, amely alapján a sérelmezett műcím használatától el lehetne őket tiltani. Ezért a felperes erre alapított keresetét - helyesen - a fentiek miatt kellett elutasítani.

Mindezek alapján a fellebbezésben előadottak a fent kifejtettek szerint az érdemben helyes elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot, ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - az indokolás részbeni kiegészítésével és módosításával - helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is pervesztes felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, valamint az alperesek ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. Az alperesek jogi képviselőjének munkadíját az ítélet tábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdései alapján - a per egyéb adataira figyelemmel - a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével és a pertárgyérték alapulvételével áfával növelten személyenként 190.500.- forintban állapította meg. Köteles továbbá a felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése, az Itv. 59.§ (1) bekezdése és 74.§ (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

Győr, 2016. évi január hó 7. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró

A kiadmány hitelül: Kiadó